

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2007

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä toukokuuta 2007

N:o 568—587

SISÄLLYS

N:o		Sivu
568	Kansaneläkelaki	1807
569	Laki kansaneläkelain voimaanpanosta	1836
570	Laki vammaisetuksista	1843
571	Laki eläkkeensaajan asumistuesta	1858
572	Laki rintamasotilaseläkelain muuttamisesta	1874
573	Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta	1876
574	Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta	1877
575	Laki maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta	1880
576	Laki työttömyysturvalain 9 luvun 3 §:n muuttamisesta	1884
577	Laki sotilasavustuslain muuttamisesta	1885
578	Laki sotilasvammalain muuttamisesta	1888
579	Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta	1890
580	Laki asumistukilain muuttamisesta	1892
581	Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	1894
582	Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	1895
583	Laki toimeentulotuesta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta	1896
584	Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta	1897
585	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta	1899
586	Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	1900
587	Laki Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta	1901

N:o 568

Kansaneläkelaki

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain tarkoitus, soveltamisala ja määritelmät

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa vanhuu-

den ja työkyvyttömyyden ajalta sekä Suomessa asuvan lesken ja lapsen toimeentuloa Suomessa asuvan henkilön kuoltua.

2 §

Etuudet

Kansaneläkkeenä maksetaan vanhuuseläkettä ja työkyvyttömyyseläkettä.

Perhe-eläkkeenä maksetaan leskeneläkettä ja lapseneläkettä.

Tämän lain mukaisena etuutena maksetaan myös lapsikorotusta.

HE 90/2006
StVM 56/2006
EV 283/2006

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

4 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan asuu Suomessa. Jos muuhun kuin Suomessa asuvaan henkilöön sovelletaan edellä mainitun lain mukaan sosiaaliturvalainsäädäntöä, myös hän on tässä laissa tarkoitettu Suomessa asuva henkilö.

5 §

Avoliitto, erillään asuminen ja laitoshoido

Tässä laissa *avoliitolla* tarkoitetaan sitä, että mies ja nainen, jotka eivät ole keskenään avioliitossa, elävät jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Jos aviopuolisot elävät jatkuvasti erillään julkisen laitoshoidon tai muun syyn vuoksi eikä heillä ole yhteistä taloutta, heihin ei sovelleta tämän lain säännöksiä, jotka koskevat avioliitossa olevia.

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä.

Laitoshoido on julkista, jos hoitoa annetaan:

1) valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;

2) muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa;

3) muussa laitoshoidon toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista;

4) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain

(733/1992) 4 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti kunnan järjestämänä, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä; taikka

5) yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikössä, jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidettavan henkilön hoidon kustantamiseen kustantamalla vähintään puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 3 ja 4 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin laitoshoido on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja kunnat neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua julkista laitoshoidoa tai avohoidoa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

6 §

Työeläke

Tässä laissa *työeläkkeellä* tarkoitetaan seuraavien säädösten mukaisia työ- ja perhe-eläkkeitä:

1) työntekijän eläkelaki (395/2006);
2) kunnallinen eläkelaki (549/2003);
3) valtion eläkelaki (1295/2006);
4) maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006);

5) yrittäjän eläkelaki (1272/2006);
6) merimieseläkelaki (1290/2006);
7) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (298/1966) ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaki (258/1970);

8) Kansaneläkelaitoksesta annettu laki (731/2001)

9) Suomen Pankin eläkesääntö;
10) ortodoksisesta kirkosta annettu laki (985/2006);

11) kansanedustajain eläkelaki (329/1967) ja kansanedustajain perhe-eläkelaki (107/1990); ja

12) valtioneuvoston jäsenten oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettava perhe-eläkkeestä annettu laki (870/1977).

Työeläkkeenä pidetään edellä 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeiden lisäksi muuta työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamustehtävään perustuvaa eläkettä ja perhe-eläkettä.

7 §

Sosiaaliturva-asetus

Tämän lain mukaista etuutta määrättäessä otetaan tarvittaessa huomioon, mitä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 (*sosiaaliturva-asetus*) säädetään.

8 §

Asumisedellytys

Kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus Suomessa asuvalla henkilöllä. Perhe-eläkkeen edellytyksenä on lisäksi, että myös edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa.

Kansaneläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus myös muualla kuin Suomessa asuvalla henkilöllä, jos hän asuu valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta. Tällöin edellytetään myös, että henkilö kuuluu sosiaaliturva-asetuksen soveltamisalaan ja on asunut tai työskennellyt Suomessa.

Perhe-eläkkeeseen on oikeus myös muualla kuin Suomessa asuvalla henkilöllä, jos hän asuu valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta. Tällöin edellytetään myös, että edunjättäjä kuului sosiaaliturva-asetuksen soveltamisalaan, oli asunut tai työskennellyt Suomessa ja asui kuollessaan valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta.

Jos oikeus eläkkeeseen syntyy 2 tai 3 momentin perusteella, henkilöllä on oikeus vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti laskettuun pro-rata -eläkkeeseen.

9 §

Asumisaikavaatimus

Kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen myön-

tämisen edellytyksenä on, että hakija on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään.

Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä henkilöltä, jonka työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

Perhe-eläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, että edunjättäjä oli 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Leskeneläkkeen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että myös leski on asunut Suomessa ennen edunjättäjän kuolemaa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään ja muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta. Lapseneläkkeen osalta edellytetään, että lapsi on asunut Suomessa edunjättäjän kuollessa tai muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta. Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä edunjättäjältä, joka oli kuollessaan alle 19-vuotias eikä leskeltä, joka edunjättäjän kuollessa oli alle 19-vuotias.

Sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa henkilön muussa valtiossa täyttyneet vakuutuskaudet otetaan tarvittaessa huomioon laskettaessa 1 ja 3 momentin mukaista asumisaikaa, jos Suomessa asuttua aikaa on vähintään yksi vuosi. Tällöin henkilöllä on oikeus vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti laskettuun pro-rata -eläkkeeseen.

II OSA

KANSANELÄKE

2 luku

Vanhuuseläke

10 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Vanhuuseläkkeeseen on oikeus 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä.

Henkilö voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna 62 vuotta täytettyään. Tällöin vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan.

Henkilö voi lykätä vanhuuseläkkeen alkamisen 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Tällöin vanhuuseläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Vanhuuseläkettä ei kuitenkaan koroteta siltä ajalta, jolta henkilöllä ei ole ollut oikeutta kansaneläkkeeseen.

Edellä 2 tai 3 momentin mukainen vähennys tai korotus tehdään 20 §:n mukaisesti lasketusta eläkkeen määrästä.

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

3 luku

Työkyvyttömyyseläke

12 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus 16—64-vuotiaalla työkyvyttömällä henkilöllä, kuitenkin siten, että alle 20-vuotiaalle eläke voidaan myöntää vain 16 §:ssä mainituihin edellytyksiin.

Työkyvyttömänä pidetään tätä lakia sovellettaessa henkilöä, joka on sairauden, vian tai vamman takia kykenemätön tekemään tavallista työtään tai muuta siihen verrattavaa työtä, jota on pidettävä hänen ikänsä, ammattitaitonsa sekä muut seikat huomioon ottaen hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, 60 vuotta täyttäneen henkilön työkyvyttömyyttä arvioitaessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä tämän momentin soveltamisesta.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään aina pysyvästi sokealle tai liikuntakyvyttömälle,

samoin kuin henkilölle, joka sairautensa, vinkansa tai vammansa vuoksi on pysyvästi niin avuttomassa tilassa, ettei voi tulla toimeen ilman toisen henkilön apua.

Työkyvyttömyyseläkettä ei myönnetä henkilölle, joka saa tämän lain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna.

13 §

Kuntoutuksen varmistaminen

Ennen kuin Kansaneläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä sen tulee tarvittaessa varmistaa, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty.

Jos eläkehakemus hylätään, Kansaneläkelaitoksen tehtävänä on huolehtia yhteistyössä kuntoutusta ja muita palveluja järjestävien tahojen kanssa siitä, että hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin. Lisäksi noudatetaan, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

14 §

Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen

Työkyvyttömyyseläke myönnetään määrääjäksi tai toistaiseksi. Määrääjäksi myönnetty työkyvyttömyyseläke on kuntoutustuki.

Kuntoutustuki myönnetään hakijan kuntoutumisen edistämiseksi niin pitkäksi ajaksi kuin hakijan arvioidaan olevan työkyvytön. Sitä myönnettäessä Kansaneläkelaitoksen on varmistettava, että hakijalle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelun ajaksi.

15 §

Työkyvyttömyyseläkeoikeuden alkaminen

Työkyvyttömyyseläke myönnetään aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla olisi viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 lu-

vun 2 §:n perusteella sairauspäivärahaan. Jos oikeutta sairauspäivärahaan ei ole, työkyvyttömyyseläke myönnetään kuitenkin vasta, kun sairauspäivärahan enimmäisaikaa vastaava aika on päättynyt. Jos henkilölle on myönnetty työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke, tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää samasta ajankohdasta ottaen kuitenkin huomioon, mitä 55 §:ssä säädetään takautuvasta hakuajasta.

Jos henkilö on saanut sairauspäivärahan enimmäisajan jälkeen sairauden, vian tai vamman vuoksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai 6 §:n 1 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön nojalla ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaa kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana oikeus kuntoutusrahaan on päättynyt.

Jos hakijan työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on täyttänyt 15 vuotta, sairausvakuutuslain mukaista enimmäisaikaa tai sitä vastaavaa aikaa ei edellytetä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, työkyvyttömyyseläke myönnetään työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos henkilö on tullut työkyvyttömäksi kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (569/2007) 2 §:n mukaista työttömyyseläkettä saadessaan. Samoin 63 vuotta täyttäneelle henkilölle voidaan myöntää työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan siitä lukien, kun hänelle on myönnetty 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukainen vanhuuseläke.

Sairauspäivärahaa vastaava ulkomailta maksettava etuus ja tällaista etuutta vastaava palkka otetaan huomioon eläkkeen alkamisajankohdassa määrättäessä samalla tavalla kuin sairauspäiväraha, kuitenkin enintään sairauspäivärahan enimmäisaikaan saakka.

16 §

Alle 20-vuotiaan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Alle 20-vuotiaalle henkilölle myönnetään

työkyvyttömyyseläke aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hänen oikeutensa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain perusteella maksettavaan kuntoutusrahaan on päättynyt. Henkilölle, jonka ammatillinen kuntoutus jatkuu hänen täyttäessään 20 vuotta, ei myönnetä työkyvyttömyyseläkettä ennen kuntoutuksen tai kuntoutusrahan maksamisen päättymistä.

Työkyvyttömyyseläke voidaan kuitenkin myöntää 16 vuotta täyttäneelle henkilölle, jolla ei selvitysten perusteella katsota olevan mahdollisuuksia ammatilliseen kuntoutukseen tai jonka ammatillinen kuntoutus on sairauden vuoksi keskeytynyt taikka jonka ammatillinen kuntoutus on päättynyt tuloksettomana.

17 §

Työkyvyttömyyseläkkeen aikainen ansiotyö ja eläkkeen lepäämään jättäminen

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja saa ansaita vähemmän kuin 588,66 euroa kuukaudessa ilman, että se vaikuttaa hänen työkyvyttömyyseläkkeensä maksamiseen.

Jos eläkkeensaaja, jonka terveydentilassa ei ole tapahtunut eläkkeen myöntämisen jälkeen olennaista muutosta, ansaitsee enemmän kuin 1 momentissa mainitun määrän, täysimääräinen 12 §:n 2 momentin perusteella toistaiseksi myönnetty työkyvyttömyyseläke jätetään lepäämään työssäoloajaksi. Eläke jätetään lepäämään vähintään kuuden kuukauden ja enintään viiden vuoden ajaksi. Henkilölle, jonka eläke on jätetty lepäämään, myönnetään enintään 24 kuukauden ajaksi vammaisuuksista annetun lain (570/2007) 8 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen ylin vammaistuki.

Henkilöä ei pidetä eläkkeensaajana, jos työkyvyttömyyseläke on jätetty lepäämään. Eläkkeen maksaminen aloitetaan uudelleen, kun henkilö on lopettanut työn tai hänen ansiotulonsa ovat vähentyneet alle 1 momentissa säädetyn tulorajan.

Jollei lepäämään jätettyä eläkettä ole Kansaneläkelaitoksen pyytämällä ilmoituksella vaadittu maksettavaksi uudelleen viiden vuo-

den kuluessa eläkkeen lepäämään jättämisestä, katsotaan se ilman eri päätöstä lakanneeksi.

Täysimääräiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen rinnastetaan myös sellainen eläke, jonka määrää on vähennetty 21 §:n mukaisesti.

18 §

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen

Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jos eläkkeensaaja tulee työkykyiseksi. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa myös, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt ammatillisesta kuntoutuksesta.

4 luku

Kansaneläkkeen määräytymisperusteet

19 §

Kansaneläkkeen määrä

Täysimääräinen kansaneläke on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 430,54 euroa kuukaudessa.

20 §

Eläketulojen vaikutus kansaneläkkeeseen

Täysimääräisestä tai 21 §:n mukaisesti lasketusta kansaneläkkeen määrästä vähennetään 50 prosenttia siitä 22 §:n mukaisesta kansaneläkkeeseen vaikuttavien eläketulojen yhteismäärästä, joka ylittää 536 euroa vuodessa.

21 §

Suomessa asutun ajan vaikutus kansaneläkkeen määrään

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon henkilön Suomessa asuma-aika, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämi-

sestä eläkkeen alkamiseen, kuitenkin enintään 65 vuoden iän täyttämiseen saakka.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua aikaa huomioon ei oteta aikaa, jona henkilö on saanut ulkomailta kansaneläkettä vastaavaa tai 22 §:n 1 momentissa tarkoitettua tai siihen rinnastettavaa muuta jatkuvaa etuutta kuin perhe-eläkettä.

Jos 1 momentin mukaan tarkoitettua aikaa on kertynyt vähemmän kuin 80 prosenttia siitä kokonaisajasta, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämisestä eläkkeen alkamiseen tai 65 vuoden iän täyttämiseen, täysimääräisen kansaneläkkeen määrä kerrotaan suhteutuskerroimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu aika ajalla, joka on 80 prosenttia siitä kokonaisajasta, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämisestä eläkkeen alkamiseen tai 65 vuoden iän täyttämiseen.

Suhteutuskerrointa laskettaessa aikamäärät pyöristetään alaspäin lähimpään täyteen kuukauteen.

Jos henkilön työkyvyttömyys alkaa hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta, kansaneläkettä ei suhteuteta hänen Suomessa asumaansa aikaan.

22 §

Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon henkilön jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saama:

- 1) työeläke;
- 2) maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006), maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990), maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukainen perusmäärä;
- 3) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sekä sotilastapaturmalain (1211/1990) mukainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorko ja huoltoeläke;
- 4) liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukainen työkyvyttömyyseläke ja

perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus; viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;

5) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukainen tapaturmaeläke ja elinkorke sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukainen työkyvyttömyyseläke ja ansionmenetykskorvaus; viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta; sekä

6) sotilasvammalain (404/1948) mukainen huoltoeläke.

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan tulona huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai korvausta vastaava taikka kansaneläkettä tai tämän lain mukaista perhe-eläkettä vastaava ulkomailta maksettava jatkuva eläke tai korvaus.

Työeläkkeen varhennettu vanhuuseläke otetaan tulona huomioon ilman varhennusvahennystä.

Jos henkilö hakee tämän lain mukaista vanhuuseläkettä 65 vuotta täytettyään tai varhennettua vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään eikä hae työeläkkeen vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, edellä mainittu työeläke otetaan kansaneläkettä laskettaessa kuitenkin tulona huomioon sen suuruisena kuin se olisi, jos hän siirtyisi työeläkkeelle välittömästi 63 vuotta täytettyään (*ennakoitu työeläke*).

23 §

Kansaneläkkeessä etuoikeutetut karttumet ja korotukset

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

1) 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tehdystä työstä karttunutta 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaista työeläkettä;

2) valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta;

3) työeläkkeen kuntoutuskorotusta ja lapsikorotusta;

4) kertakorotusta, joka maksetaan työeläkkeen työkyvyttömyyseläkkeeseen tai tällaisen eläkkeen jälkeen maksettavaan perhe-eläkkeeseen taikka lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tai sotilastapaturmalain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen;

5) 68 ikävuoden täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa työeläkkeen vanhuuseläkkeeseen sisältyvää lykkäyskorotusta; eikä

6) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) mukaista korotusta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, perhe-eläkkeeseen sisältyvä edunjättäjän 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tekemästä työstä karttunut eläke otetaan tulona huomioon.

24 §

Kansaneläkkeen tarkistaminen

Kansaneläke tarkistetaan, jos:

1) kansaneläkkeensaaja solmii avioliiton tai hänen avioliittoonsa purkautuu;

2) kansaneläkkeensaaja menee avioliittoon tai hänen avioliittonsa päättyy; tai

3) kansaneläkkeensaajalla ei enää ole yhteistä taloutta aviopuolisonsa kanssa 5 §:n 2 momentissa mainituista syistä.

Kansaneläke tarkistetaan myös, jos kansaneläkkeensaajalle myönnetään kansaneläkkeeseen vaikuttava 22 §:n mukainen eläketulo tai tuloksi otettavassa eläketulossa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos. Kuitenkin, jos eläketulon määrä vaihtelee jatkuvasti, kansaneläke tarkistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua kansaneläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, kansaneläke tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin kansaneläke tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta. Viimeksi mainitulla tavalla menetellään aina, kun kansaneläke tarkistetaan eläkkeensaajan avioliiton purkautumisen tai avioliiton päättymisen johdosta silloin, kun eläkkeensaajan avio- tai avopuoliso on kuollut.

25 §

Kansaneläkkeen vähimmäismäärä

Kansaneläkettä ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

III OSA

PERHE-ELÄKE

5 luku

Leskeneläke

26 §

Oikeus leskeneläkkeeseen

Oikeus leskeneläkkeeseen on leskellä, jolla on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa ja jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä täytti 65 vuotta. Jos lesken ja edunjättäjän yhteinen lapsi on annettu ottopapseksi ennen edunjättäjän kuolemaa tai leski on ottanut edunjättäjän lapsen ottopapsekseen vasta edunjättäjän kuoltua, oikeutta leskeneläkkeeseen lapsen perusteella ei ole.

Oikeus leskeneläkkeeseen on myös leskellä, joka edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta ja jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta. Lisäksi edellytetään, että avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Leskeneläkkeeseen ei kuitenkaan ole oikeutta leskellä, joka saa aikaisemman avioliittonsa perusteella tässä laissa tarkoitettua tai ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä perhe-eläkelaisissa (38/1969) tarkoitettua tai kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 4 ja 5 §:ssä tarkoitettua leskeneläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä.

Leskeneläkkeeseen ei ole oikeutta leskellä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

27 §

Alkueläke ja jatkoeläke

Leskeneläkkeenä maksetaan alkueläkettä ja jatkoeläkettä. Jatkoeläkkeenä maksetaan

perusmäärä ja tulosidonnainen täydennysmäärä.

28 §

Alkueläke

Leskellä on oikeus alkueläkkeeseen, jota maksetaan kuudelta kuukaudesta 242,56 euroa kuukaudessa.

Jos edunjättäjä oli asunut ulkomailla, alkueläkkeen määrä lasketaan 32 §:n mukaisesti. Alkueläkettä ei kuitenkaan makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

Jos leski saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai vanhuuseläkettä taikka kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua työttömyyseläkettä tai sannotun lain 3 §:ssä tarkoitettua yksilöllistä varhaiseläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä, leskellä on oikeus saada alkueläkettä se määrä, jolla alkueläke ylittää edellä mainitun eläkkeen määrän.

Alkueläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski täyttää 65 vuotta. Alkueläke lakkaa myös, jos leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta.

29 §

Jatkoeläke

Leskellä on oikeus jatkoeläkkeeseen alkueläkkeen jälkeen. Jos leski saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai vanhuuseläkettä taikka kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua työttömyyseläkettä tai mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua yksilöllistä varhaiseläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä, oikeutta jatkoeläkkeeseen ei kuitenkaan ole.

Jos leskellä on edunjättäjän kanssa alle 18-vuotias yhteinen lapsi taikka lesken kanssa samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken ja edunjättäjän kanssa edunjättäjän kuollessa, jatkoeläkkeenä myönnetään 30 §:n 1 momentin

mukainen perusmäärä. Leskellä voi olla oikeus myös tulosidonnaiseen täydennysmäärään siten kuin 6 luvussa säädetään.

Jos leskellä ei ole 2 momentissa mainittua lasta, hänellä voi olla oikeus tulosidonnaiseen täydennysmäärään, mutta ei perusmäärään.

6 luku

Jatkoeläkkeen määräytymisperusteet

30 §

Jatkoeläkkeen määrä

Jatkoeläkkeen perusmäärä on 81,80 euroa kuukaudessa.

Jatkoeläkkeen täysimääräinen täydennysmäärä on 405,96 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 348,74 euroa kuukaudessa.

31 §

Vuositulojen vaikutus jatkoeläkkeen täydennysmäärään

Jatkoeläkkeen täysimääräisestä tai 32 §:n mukaisesti lasketusta täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä 33 §:n mukaisesta jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavasta vuositulojen yhteismäärästä, joka ylittää 536 euroa.

32 §

Suomessa asutun ajan vaikutus leskeneläkkeen määrään

Leskeneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon edunjättäjän Suomessa asuma aika, joka on kulunut edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämisenä hänen kuolemaansa, kuitenkin enintään 65 vuoden iän täyttämiseen saakka.

Jos 1 momentin mukaan laskettua aikaa on kertynyt vähemmän kuin 80 prosenttia siitä kokonaisuudesta, joka on kulunut edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämisenä edunjättäjän kuolemaan tai 65 vuoden iän täyttämiseen, alku-eläke sekä jatkoeläkkeen perusmäärä ja täysi-

määräinen täydennysmäärä kaikki erikseen kerrotaan suhteutuskertoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu aika ajalla, joka on 80 prosenttia siitä kokonaisuudesta, joka on kulunut edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämisenä hänen kuolemaansa tai 65 vuoden iän täyttämiseen.

Suhteutuskerrointa laskettaessa aikamäärät pyöristetään alaspäin lähimpään täyteen kuukauteen.

33 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat vuositulot

Täydennysmäärää laskettaessa otetaan vuosituloina huomioon lesken jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saamat:

1) 22 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa mainitut eläkkeet ja korvaukset sekä muut eläkkeet ja korvaukset lukuun ottamatta 35 §:ssä mainittuja tuloja;

2) työeläkkeenä maksettava kuntoutustuki ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaiset etuudet;

3) 34 §:n mukaiset työtulot ja niihin rinnastettavat tulot, joista otetaan huomioon 60 prosenttia;

4) korko- ja osinkotulot, jos ne yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa;

5) muut pääomatulot; sekä

6) edellä mainittuja tuloja vastaavat ulkomailta maksettavat tulot.

Työeläkkeen varhennettu vanhuuseläke otetaan tulona huomioon ilman varhennusvähennystä.

Vuosituloista vähennetään lesken jatkuvasti maksamat asuntovelkojen korot.

34 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo

Työtuloa on palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta,

jota on pidettävä korvauksena ansiotoiminnassa suoritetusta työstä.

Työtuloon rinnastetaan:

- 1) työttömyysturvalain mukainen työttömyysetuus;
- 2) perhehoitajalaisissa (312/1992) tarkoitettu hoitopalkkio;
- 3) omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva hoitopalkkio;
- 4) työkyvyttömyyden perusteella maksettava sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava muu ansionmenetyksen korvaus kuin tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen päiväraha tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen ansionmenetyksen korvaus;
- 5) sairausvakuutuslain perusteella maksettava äitiys-, isyys- ja vanhempainraha sekä erityishoitoraha;
- 6) vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukainen vuorottelukorvaus;
- 7) aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukainen aikuiskoulutustuki;
- 8) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukainen koulutustuki; sekä
- 9) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukainen kotihoidon tuen hoitoraha ja osittainen hoitoraha, yksityisen hoidon tuen hoitoraha ja hoitolisä sekä kunnalliset lisät.

35 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeutetut tulot

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon lesken saamaa:

- 1) tämän lain mukaista leskeneläkkeen perusmäärää tai lapsikorotusta;
- 2) eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea, asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea, sotilasavustuslain (781/1993) mukaista asumisavustusta tai opintotukilain (65/1994) mukaista asumislisää eikä etua omaan tarpeeseen käytetystä asunnosta;

- 3) opintotukilain mukaista opintorahaa;
- 4) vammaisetuuksista annetun lain mukaista vammaisetuutta;
- 5) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 6) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaista lasten kotihoitotuen hoitolisää;
- 7) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea;
- 8) 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tehdystä työstä karttunutta 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaista työeläkettä lukuun ottamatta perhe-eläkkeeseen sisältyvää edunjättäjän 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tekemästä työstä karttunutta eläkettä;
- 9) valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaista etuutta;
- 10) työeläkkeen lapsikorotusta;
- 11) kertakorotusta, joka maksetaan työeläkkeen työkyvyttömyyseläkkeeseen ja tällaisen eläkkeen jälkeen maksettavaan perhe-eläkkeeseen sekä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja sotilastapaturmalain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen;
- 12) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain mukaista korotusta;
- 13) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa, työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta tai muuta työ- tai ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan kuntoutuksen tai koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;
- 14) kustannusten korvauksia ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;
- 15) tapaturmavakuutuslain haittarahaa tai muita haitan perusteella maksettavia korvauksia;
- 16) sotilasvammalain mukaista täydennyskorkoa ja lisähuoltoeläkettä;
- 17) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;
- 18) sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta

työtoiminnasta tai vastaavasta toiminnasta maksettavaa etuutta tai korvausta;

19) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta lukuun ottamatta 1 kohdassa mainittua perhe-eläkettä ja lapsikorotusta sekä 3 ja 6—12 kohdassa mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia;

20) metsätaloudesta saatua tuloa; eikä

21) osuutta kuolinpesän tuotosta.

7 luku

Jatkoeläkkeen tarkistaminen ja lakkaaminen

36 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen

Täydennysmäärä tarkistetaan, kun:

1) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat nousseet vähintään 734 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

2) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat alentuneet vähintään 367 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

3) leski solmii avioliiton sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 50 vuotta; tai

4) leski menee avioliittoon tai hänen avioliittoonsa päättyy taikka lesken avioliitto purkautuu.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, täydennysmäärä tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa täydennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

37 §

Jatkoeläkkeen lakkaaminen

Lesken jatkoeläke lakkaa sitä seuraavan

kuukauden alusta, jona leski täyttää 65 vuotta.

Lesken jatkoeläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta.

Lesken jatkoeläke lakkaa, kun leskelle myönnetään 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke. Jos eläke myönnetään kuukauden ensimmäisenä päivänä, jatkoeläke lakkaa sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa jatkoeläke lakkaa eläkkeen myöntämistä seuraavan kuukauden alusta.

Jatkoeläkkeen perusmäärä lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona lesken kanssa samassa taloudessa asunut lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken ja edunjättäjän kanssa jo edunjättäjän kuollessa, muuttaa pois lesken taloudesta. Perusmäärä lakkaa aina viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, jona nuorin edellä mainituista lapsista tai lesken ja edunjättäjän yhteisistä lapsista täyttää 18 vuotta.

38 §

Lakkautettavan jatkoeläkkeen myöntäminen kertasuorituksena

Jos leskeneläkettä on maksettu vähintään vuoden ajalta ja se lakkautetaan sillä perusteella, että leski solmii uuden avioliiton ennen kuin on täyttänyt 50 vuotta, leskelle maksetaan kertasuorituksena se jatkoeläkkeen määrä, joka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta kolmelta vuodelta.

Kertasuoritus lasketaan sen suuruisen kuukausieläkkeen perusteella, jota leski viimeksi sai ennen avioliiton solmimista.

Jos lesken uusi avioliitto purkautuu, oikeus aikaisemman avioliiton perusteella saatuun jatkoeläkkeeseen ei palaudu.

39 §

Jatkoeläkkeen vähimmäismäärä

Jatkoeläkkeen perusmäärää ja täydennysmäärää ei makseta, jos niiden yhteismäärä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

8 luku

Lapseneläke

40 §

Oikeus lapseneläkkeeseen

Oikeus lapseneläkkeeseen on edunjättäjän alle 18-vuotiaalla lapsella ja alle 21-vuotiaalla päätoimisesti opiskelevalla lapsella.

Oikeus lapseneläkkeeseen on yhden edunjättäjän jälkeen. Edunjättäjällä tarkoitetaan lapsen omaa vanhempaa tai muuta henkilöä, jonka kanssa lapsi asui samassa taloudessa tämän kuollessa ja joka vastasi lapsen elatuksesta.

Täysorvolla lapsella on oikeus lapseneläkkeeseen samanaikaisesti kahden edunjättäjän jälkeen, joista toinen voi olla muukin kuin lapsen oma vanhempi. Lapsi on täysorpo, kun hänen molemmat omat vanhempansa ovat kuolleet. Täysorpona pidetään myös lasta, jonka äiti on kuollut ja lapsen isän isyyttä ei ole vahvistettu.

Lapsella ei ole oikeutta lapseneläkkeeseen, jos hän saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai leskeneläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä.

41 §

Lapseneläkkeen osat

Lapseneläkkeenä maksetaan perusmäärä. Alle 18-vuotiaan lapsen eläkkeeseen maksetaan lisäksi tulosidonnainen täydennysmäärä.

42 §

Lapseneläkkeen määrä

Lapseneläkkeen perusmäärä on 48,05 euroa kuukaudessa.

Lapseneläkkeen täydennysmäärä on täysimääräisenä 72,68 euroa kuukaudessa.

43 §

Eläketulojen vaikutus lapseneläkkeen täydennysmäärään

Täysimääräisestä tai 44 §:n mukaisesti las-

ketusta lapseneläkkeen täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä 22 §:n 1 momentin 1, 3, 4 ja 6 kohdassa mainittujen perhe- ja huoltoeläkkeiden sekä näitä ja tämän lain mukaista perhe-eläkettä vastaavien ulkomailta maksettavien eläketulojen yhteismäärästä, joka ylittää 536 euroa vuodessa.

Täysorvon lapsen eläkkeestä ei vähennetä sellaisia perhe- ja huoltoeläkkeitä, jotka on jo otettu huomioon aikaisemmin kuolleen edunjättäjän jälkeen myönnettyssä lapseneläkkeessä.

44 §

Suomessa asutun ajan vaikutus lapseneläkkeen määrään

Jos lapseneläke on laskettava sosiaaliturvasetuksen perusteella edunjättäjän Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna, suhteutuskerroin määrätään 32 §:n mukaisesti vastaavasti kuin leskeneläkkeessä.

Lapseneläkettä ei muutoin kuin 1 momentissa mainituissa tilanteissa suhteuteta edunjättäjän Suomessa asumaan aikaan.

45 §

Lapseneläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus tarkistaa lapseneläkkeen täydennysmäärä ilman hake-
musta, kun tulona huomioon otettava 43 §:n 1 momentissa tarkoitettu perhe- ja huoltoeläke myönnetään tai tällaisessa tulona huomioon otetussa eläkkeessä on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, lapseneläke tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa lapseneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

46 §

Lapseneläkkeen lakkaaminen

Lapseneläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona:

- 1) lapsi täyttää 18 vuotta;
- 2) 18 vuotta täyttänyt lapsi ei enää opiskele päätoimisesti;
- 3) päätoimisesti opiskeleva lapsi täyttää 21 vuotta;
- 4) lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjättäjän leskelle tai tämän puolisolle;
- 5) lapselle myönnetään tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke tai leskeneläke tai näitä vastaava ulkomailta maksettava eläke; tai
- 6) lapsi, joka edunjättäjän kuollessa asui tämän kanssa samassa taloudessa ja jonka elatuksesta tämä vastasi, siirtyy omien vanhempiansa huollettavaksi.

47 §

Lapseneläkkeen vähimmäismäärä

Lapseneläkkeen perusmäärää ja täydennysmäärää ei makseta, jos niiden yhteismäärä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

9 luku

Perhe-eläkettä koskevat yhteiset säännökset

48 §

Perhe-eläkkeen alkamisaika

Lesken alkueläke ja lapseneläke myönnetään edunjättäjän kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta. Lesken alkueläke yhteisen lapsen perusteella myönnetään edellä mainitusta ajankohdasta myös silloin, kun lapsi syntyy edunjättäjän kuoleman jälkeen. Lesken jatkoeläke myönnetään edunjättäjän kuolinpäivää seuraavan seitsemännen kuukauden alusta.

49 §

Perhe-eläkkeen myöntäminen määräajaksi

Jos edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syy-

vuoksi, perhe-eläke voidaan myöntää määräajaksi.

Kun perhe-eläke myönnetään määräajaksi 1 momentin mukaisesti, Kansaneläkelaitoksen maksama edunjättäjän eläke tai muu etuus keskeytetään perhe-eläkkeen alkamispäivästä.

50 §

Perhe-eläkeoikeuden menetys

Perhe-eläkeoikeutta ei ole henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

IV OSA

MUUT ETUDET

10 luku

Lapsikorotus

51 §

Oikeus lapsikorotukseen

Oikeus lapsikorotukseen on henkilöllä, joka saa:

- 1) kansaneläkettä;
- 2) työeläkkeenä maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä; tai
- 3) työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi.

Lapsikorotus myönnetään, jos eläkkeensaajan tai hänen avio- tai avopuolionsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa eläkkeensaajan kanssa tai jos eläkkeensaaja muutoin vastaa muualla asuvan alle 16-vuotiaan lapsensa toimeentulosta. Eläkkeensaajan katsotaan vastaavan lapsensa toimeentulosta, kun hänellä on kustannuksia lapsen

toimeentulosta vähintään elatusturvalain (671/1998) 7 §:n 1 momentin mukaisen elatustuen määrää.

Eläkkeensaajan lapsena pidetään myös hänen luonaan asuvaa lastensuojelulain (417/2007) 81 §:ssä tarkoitettua lasta.

52 §

Lapsikorotuksen määrä

Eläkkeensaajan lapsikorotus on jokaisesta lapsesta 17,66 euroa kuukaudessa.

53 §

Lapsikorotuksen lakkaaminen

Lapsikorotus lakkaa seuraavan kuukauden alusta, jona:

- 1) lapsi täyttää 16 vuotta;
- 2) eläkkeensaajan oikeus 51 §:n 1 momentin mukaiseen eläkkeeseen tai muuhun lapsikorotukseen oikeuttavaan etuuteen lakkaa;
- 3) eläkkeensaajan lapsi muuttaa pois eläkkeensaajan taloudesta eikä eläkkeensaaja enää huolehdi lapsen toimeentulosta;
- 4) eläkkeensaajan puolison lapsi muuttaa pois eläkkeensaajan luota;
- 5) eläkkeensaaja lakkaa huolehtimasta muualla asuvan lapsensa toimeentulosta; tai
- 6) lapsi kuolee.

V OSA

TOIMEENPANO JA MUUTOKSEN- HAKU

11 luku

Toimeenpano

54 §

Etuuksien hakeminen

Tässä laissa tarkoitettua etuutta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Jos etuuden korottamisen edellytykset ovat Kansaneläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää ilman hakemusta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tä-

män lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos hakija sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia ei pysty itse hakemaan etuutta tai muutoin huolehtimaan etuutta koskevista eduistaan ja oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muukin henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hakijasta, käyttää puhevaltaa hakijan etuutta koskevassa asiassa.

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu.

55 §

Etuuksien maksaminen takautuvasti

Etuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona oikeus etuuteen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

56 §

Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Eläkehakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan ja tämän avio- tai avopuolison henkilöllisyystiedot;
- 2) hakijan Suomessa ja ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;
- 3) tiedot hakijan eläketuloista; sekä
- 4) tiedot hakijan 5 §:n 3 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päätymisestä.

Vanhuuseläkkeensaajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) avioliiton solmimisesta ja avioliiton purkautumisesta;
- 2) avoliittoon menemisestä ja avoliiton päättymisestä;
- 3) 5 §:n 2 momentin mukaisesta erillään asumisesta;
- 4) osoitteen muuttumisesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

5) eläkkeeseen vaikuttavien eläketulojen muutoksesta; ja

6) 5 §:n 3 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä.

Ulkomailla asuvan henkilön on toimitettava hakemuksen liitteeksi virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

Eläkkeen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

57 §

Työkyvyttömyyseläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Työkyvyttömyyseläkehakemuksessa on ilmoitettava 56 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Lisäksi hakemuksessa on annettava:

1) tiedot hakijan terveydentilasta;

2) tiedot hakijaa hoitaneista lääkäreistä sekä laitoksista;

3) tiedot hakijan ammatista, työhistoriasta, koulutuksesta ja kuntoutuksesta; sekä

4) tieto siitä, onko eläkkeenhakija hakenut sairauspäivärahaa tai sairausajan palkkaa Suomesta tai ulkomailta.

Työkyvyttömyyseläkehakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Kansaneläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai laitoksessa taikka jos siihen on muu erityinen syy. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat määräykset siitä, mitä lääkärinlausunnossa tulee käydä ilmi.

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan on sen lisäksi, mitä 56 §:n 2—4 momentissa säädetään, ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle terveydentilansa tai työkykynsä olennaisesta paranemisesta, saamastaan ammattiopetuksesta, ryhtymisestä työhön ja kuntoutuksen keskeyttämisestä.

58 §

Leskeneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkehakemuksessa on ilmoitettava:

1) lesken henkilöllisyystiedot;

2) edunjättäjän henkilöllisyystiedot, asuinmaa ja kuolinaika;

3) edunjättäjän ja lesken Suomessa sekä ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;

4) tiedot leskeneläkkeeseen vaikuttavista ansio- ja muista tuloista;

5) tiedot eläkkeistä, joita edunjättäjä oli saanut tai hakenut; ja

6) tiedot lesken 5 §:n 3 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä.

Leskeneläkehakemuksessa tulee myös selvittää, onko hakijalla yhteistä alle 18-vuotiaasta lasta edunjättäjän kanssa sekä asuiko samassa taloudessa lesken kanssa alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi edunjättäjän kuollessa sekä tällaisen lapsen henkilöllisyystiedot.

Leskeneläkkeensaajan on sen lisäksi, mitä 56 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään, ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle eläkkeeseen vaikuttavien tulojen muutoksesta ja tämän lain mukaisen työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen, kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetun työttömyyseläkkeen, mainitun lain 3 §:ssä tarkoitetun yksilöllisen varhaiseläkkeen taikka näitä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen myöntämisestä.

Ulkomailla asuvan lesken on toimitettava hakemuksen liitteeksi virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

59 §

Lapseneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapseneläkehakemuksessa on ilmoitettava:

1) lapsen henkilöllisyystiedot;

2) edunjättäjän henkilöllisyystiedot, asuinmaa ja kuolinaika;

3) edunjättäjän Suomessa ja ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;

4) tiedot eläkkeistä, joita edunjättäjä oli saanut tai hakenut; ja

5) tiedot lapseneläkkeeseen vaikuttavista eläketuloista.

Jos edunjättäjä ei ollut lapsen oma vanhempi, hakemuksessa on ilmoitettava lapsen ja edunjättäjän sukulaisuus- tai huoltosuhte. Lisäksi on ilmoitettava, maksettiinko lapsen elatukseen korvauksia muualta sekä tiedot maksetuista korvauksista ja niiden määristä. Lapseneläkehakemukseen on lisäksi liitettävä oppilaitoksen todistus opiskelusta, jos lapsen eläkettä haetaan 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuna päätoimisen opiskelun perusteella.

Lapseneläkettä saavan taikka hänen huoltajansa tai edunvalvojansa on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) lapsen osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;
- 2) eläkkeeseen vaikuttavien eläketulojen muutoksesta;
- 3) tämän lain mukaista eläkettä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen myöntämisestä lapselle; sekä
- 4) päätoimisen opiskelun lopettamisesta, jos eläke on myönnetty 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuna päätoimisen opiskelun perusteella.

Lesken tai muun lasta huoltavan henkilön on ilmoitettava lapseneläkettä saavan lapsen antamisesta ottolapseksi 46 §:n 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja lapsen huollon siirtymisestä muulle henkilölle.

Ulkomailla asuvan lapsen hakemukseen on liitettävä virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

Lapseneläkkeen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

60 §

Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapsikorotushakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan, tämän avio- tai avopuolison ja lapsen henkilöllisyystiedot;
- 2) tiedot siitä, vastaako hakija lapsen toimeentulosta, jos lapsikorotusta haetaan 51 §:n 2 momentin perusteella muualla asuvasta lapsesta; ja

- 3) tiedot hakijan Suomessa asumasta ajasta, jos lapsikorotusta haetaan 51 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan perusteella.

Lapsikorotuksen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;
- 2) lapsikorotukseen oikeuttavan eläkkeen tai korvauksen lakkaamisesta;
- 3) avio- tai avopuolison lapsen muutosta eri talouteen;
- 4) lapsen antamisesta otto- tai kasvattilapseksi;
- 5) siitä, ettei saaja enää huolehdi muualla asuvan lapsensa toimeentulosta; ja
- 6) lapsen kuolemasta.

Lapsikorotuksen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

61 §

Tutkimus työkyvyn selvittämiseksi

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan tai saajan on perustellusta syystä Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä työkyvyn selvittämistä varten tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos maksaa tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset.

62 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Etua koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia. Samoin menetellään, jos työkyvyttömyyseläkkeen hakija tai saaja ei noudata 61 §:ssä tarkoitettua lääkärintutkimuksessa, terveydenhuollon toimintayksikössä tai tutkimuslaitoksessa käyntiä koskevaa määräystä.

63 §

Etuutta koskeva päätös

Hakijalle annetaan kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun etuus maksetaan 67 §:n tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:n perusteella kunnan toimielimelle.

Indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta annetaan päätös vain etuudensaajan pyynnöstä.

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

64 §

Maksaminen

Etuus maksetaan kuukausittain etuudensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Etuus voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin maksamisajankohdasta.

Jos etuuden hakija on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, etuus maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

65 §

Etuuden keskeyttäminen ulkomaille muuttamisen vuoksi

Jos etuudensaaja muuttaa ulkomaille asumaan, etuutta maksetaan vuoden ajan muuttoa seuraavan kuukauden alusta. Etuuden maksaminen keskeytetään kuitenkin ulkomaille muuttoa seuraavan kuukauden alusta, jollei etuudensaaja ole välittömästi ennen ul-

komaille muuttoaan asunut Suomessa vuoden pituista aikaa.

Etuudensaajan palattua Suomeen asumaan aletaan keskeytettyä etuutta maksaa paluuta seuraavan kuukauden alusta. Etuutta maksetaan takautuvasti enintään kuuden kuukauden ajalta paluuilmoituksen tekemisestä.

66 §

Etuuden keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan etuudensaajan etuuden maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muutorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, etuuden maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Keskeytettyä etuutta aletaan maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, etuutta maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Keskeytetty etuus tai osa siitä voidaan maksaa toimeentulon turvaamiseksi etuudensaajan avio- tai avopuolisolle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille.

67 §

Etuuden maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että etuus maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan ja hänen 66 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua etuutta ei saa vastoin etuudensaajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun

kuin sen kuukauden aikana annettavaan elätykseen, jolta etuus on suoritettu.

Esityksen etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä etuudensaaja, hänen avio- tai avopuolionsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii, taikka kunnan asianomainen toimielin.

68 §

Lapseneläkkeen maksamisen erityissäännökset

Jos lapseneläkettä saava alaikäinen lapsi ei ole edunvalvojansa huollettavana, lapseneläke voidaan maksaa lapsen huoltajalle. Kansaneläkelaitoksen on kuultava sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimielintä, lapsen edunvalvojaa sekä 15 vuotta täyttäneitä lasta ennen eläkkeen maksamista lapsen huoltajalle.

Lapseneläke voidaan maksaa 15 vuotta täyttäneelle lapselle, jos edunvalvoja siihen suostuu.

Lapseneläke voidaan maksaa 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tai toimielimen suostumuksella muullekin henkilölle, jos lapseneläkkeen maksaminen sen nostamiseen oikeutetulle vaarantaisi lapsen toimeentulon.

69 §

Eläkkeen katsominen ennakkosuoritukseksi

Jos eläkkeensaajalle, joka saa perhe-eläkettä, myönnetään takautuvasti kansaneläke, samalta ajalta maksettua perhe-eläkettä pidetään kansaneläkkeen ennakkosuorituksena.

Jos eläkkeensaajalle, joka saa kansaneläkettä, myönnetään takautuvasti perhe-eläke, samalta ajalta maksettua kansaneläkettä pidetään perhe-eläkkeen ennakkosuorituksena.

70 §

Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen

Takautuvasti myönnetty kansaneläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa

etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää kansaneläkkeen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta;
- 2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea;
- 3) sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista tai kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa.

Edellä 1 momentissa säädettyllä tavalla menetetään, jos Kansaneläkelaitos myöntää lapsikorotuksen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta;
- 2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea; tai
- 3) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista tai kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa.

Kansaneläke ja lapsikorotus maksetaan työttömyyskassalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 11 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen ja lapsikorotuksen maksupäivää.

71 §

Eläkkeen myöntäminen väliaikaisesti

Jos kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen täydennysmäärän hakija on hakenut eläkettä tai korvausta myös muusta valtiosta, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta, kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä voidaan myöntää väliaikaisesti siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää. Jos eläke tai korvaus mainitusta valtiosta myönnetään takautuvasti, Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän takautuvasti toisessa valtiossa myönnetystä eläkkeestä tai korvauksesta. Kun muussa valtiossa haetusta eläkkeestä on saatu tieto, Kansaneläkelaitos tekee lopullisen päätöksen kansaneläkkeestä tai leskeneläkkeestä.

72 §

Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläke ja leskeneläkkeen täydennysmäärä voidaan myöntää väliaikaisesti, jos eläkkeessä tulona huomioon otettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä. Jos työeläkettä tai korvausta myönnetään takautuvasti, Kansaneläkelaitos saa periä takaisin työeläkkeestä tai korvauksesta samalta ajalta liikaa maksetun eläkkeen. Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun kansaneläkkeen myös silloin, kun työeläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea.

Kansaneläkelaitos voi periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman eläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua kansaneläkettä tai ylimääräistä rintamalisää, jos työeläkkeen maksaja:

- 1) oikaisee tai tarkistaa työeläkkeen;
- 2) myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuella jatkoa; tai
- 3) myöntää perhe-eläkkeen.

Edellä 2 momentissa säädetyllä tavalla menetellään myös 22 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja etuuksien osalta.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa ja 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa työeläkkeen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että työeläke tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle. Ilmoitus on tehtävä vastaavasti 22 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitetun eläkkeen, korvauksen sekä perhe- ja huoltoeläkkeen maksajalle.

73 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

Etuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että etuuden saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Jos etuuden saaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia

ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Jos keskeytettyä etuutta aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

74 §

Etuuden lakkaaminen

Etuutta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

75 §

Takaisinperintä

Jos tämän lain mukaista etuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös, jos takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisinperittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman etuudensaajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

76 §

Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

12 luku

Muutoksenhaku

77 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta säädetään sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Asianosainen, johon sovelletaan sosiaaliturva-asetusta ja joka ei tyydy Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen, voi hakea siihen muutosta saatuaan sosiaaliturva-asetuksen täytäntöönpanosta annetun asetuksen (ETY) N:o 574/72 48 artiklassa tarkoitetun päätösten yhteenvedon, johon on liitetty kaikkien EU-maiden eläkepäätökset. Työkyvyttömyyseläkkeen

saamisen edellytyksiä koskevaan Kansaneläkelaitoksen päätökseen haetaan kuitenkin muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

78 §

Muutoksenhakuaika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

79 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle.

Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

80 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosastolle annettava valitus on saapunut 78 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

81 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen vääriin lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

82 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menettellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.

83 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 22 §:ssä tarkoitettu tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 84 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 81 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

84 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosaston tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosasto voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosaston on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

VI OSA
MUUT SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) väestörekisteriviranomaisilta väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

2) ulkomaalaisvirastolta sen rekisterissä olevien Suomeen muuttaneiden ulkomaalaisten ja heidän perheenjäsentensä tunnistetiedot sekä perheoikeudellista asemaa ja oleskelulupaa koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset;

3) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta tiedot eläke- ja korvauspäätöksistä ja eläkkeen tai korvauksen määrän muuttumisesta sekä tiedot 63 vuoden ikään mennessä karttuneesta työeläkkeen määrästä;

4) Eläketurvakeskukselta tiedot henkilön kuulumisesta Suomea sitovan valtioiden välisen sopimuksen perusteella Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin;

5) Koulutusrahastolta aikuiskoulutustukea hakeneiden henkilöllisyystiedot ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä heitä koskevien aikuis-koulutustukiratkaisujen laatua, tuen myöntö-aikaa ja tuen määrää koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset; sekä

6) työttömyyskassoilta tiedot ansioon suhteutetun päivärahan perusteista, määristä, määrän muuttumisesta sekä tiedot päiväraha-hakemusten vireilläolosta.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja eläkettä ja korvausta koskevia tietoja ovat etuudensaajan henkilöllisyystiedot, eläke- ja korvauslaji, määräytymisperusteet, korotusperuste sekä määrä ja aika, jolta eläkettä tai korvausta maksetaan. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse antaa indeksitarkistuksesta, joka perustuu työntekijän eläkelain 98 §:ään.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnolta välttämättömät tiedot yksilöintitietoineen luonnollisten henkilöiden:

1) ansio- ja pääomatuloista eriteltyinä;

2) tulonhankkimisvähennyksistä ja luonnollisista vähennyksistä;

3) metsäomaisuudesta pinta-alatietoineen;

4) kiinteistöistä ja niiden kiinteistöverotuksessa vahvistetuista arvoista;

5) verotusta varten lasketuista elinkeinotoiminnan ja maatalouden nettovaroista sekä osuuksista yhtymien nettovaroihin;

6) varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuista julkisesti noteerattujen osakkeiden ja sijoitusrahasto-osuuksien lukumääristä;

7) työntekijän eläkelain 72 §:n mukaisista vakuutuspalkoista;

8) yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista kunakin vuonna vahvistetuista työtuloista; sekä

9) pakollisista eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista.

Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada muut etuuksia varten välttämättömät tiedot verohallinnolta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitettut tiedot maksutta. Jos tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava.

86 §

Tiedot etuuden ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mu-

kaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen eläkkeen tai etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta ja työttömyyskassalta;
- 5) oppilaitoksilta 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lapseneläkettä saavan lapsen päätoimisesta opiskelusta;
- 6) työpaikkakassoilta; sekä
- 7) rahalaitoksilta koskien leskeneläkkeenhakijaa tai -saajaa, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä tämä ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen; pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisemista varten

- 1) lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä,
- 2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanevalta taholta sekä muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai
- 3) sosiaalipalvelun tuottajalta tai hoitolaitokselta

lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei eläkkeenhakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä tai sosiaalipalvelun tuottajalla on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

87 §

Tiedot Eläketurvakeskukselta ja eräiltä eläkkeen maksajilta

Eläketurvakeskuksella, Valtiokonttorilla ja Kuntien eläkevakuutuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten:

- 1) tiedot arvioidun työeläkkeen määrästä työkyvyttömyyseläkkeen hakemusmenettelyä varten; ja
- 2) tiedot 22 §:n 4 momentissa tarkoitetun 63 vuoden ikään mennessä karttuneen ennakoidun työeläkkeen määrästä kansaneläkkeen määrän laskemista varten.

Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus saada tämän lain mukaisen vanhuuseläkeoikeuden selvittämistä varten Eläketurvakeskukselta henkilöllisyystiedot niistä 65 vuotta täytäneistä työeläkevakuutetuista, jotka eivät saa työeläkettä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

88 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Edellä 5 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetulla toimielimellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvolli-

suus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoitoon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

89 §

Tiedot laitoshoittoa koskevaa neuvottelumenettelyä varten

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 5 §:n 5 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelumenettelyssä saada pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystieteiden viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä.

90 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

1) Eläketurvakeskukselle, eläke- ja vakuutuslaitokselle tai muulle eläkkeen tai korvauksen myöntäjälle tai maksajalle välttämättömät tiedot tämän lain mukaisista eläkepäätöksistä kokonaiseläketurvan arvioimiseksi;

2) Eläketurvakeskukselle ja eläkelaitoksille sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneiden ja sosiaaliturva-asetuksen piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainitun asetuksen täytäntöönpanoa sekä niiden hoitamien muiden sosiaali-etuuksien täytäntöönpanoa varten;

3) 61 §:ssä tarkoitettulle lääkäri- tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta, hoitotoimenpiteitä, ammattia, työolosuhteita ja työn laatua koskevia tietoja; sekä

4) Ulkomaalaisvirastolle välttämättömiä tietoja Kansaneläkelaitoksen toimeenpantavaksi säädetyistä etuuksista kansalaisuuslaissa (359/2003) ja ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

91 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mu-

kaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

92 §

Tietojen luovuttaminen edelleen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä 85 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan perusteella saatuja tietoja edelleen sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada tiedot lain perusteella.

93 §

Tiedot ulosottoviranomaiselle

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määristä. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

94 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassa pidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus 90 §:n 1 ja 2 kohdan sekä 92 ja 93 §:n perusteella antaa mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla salassa pidettäviä henkilötietoja, jotka on mainittu 85 §:ssä ja 86 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa sekä 86 §:n 2 momentissa siltä osin kuin se koskee potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaista terveydenhuollon

toimintayksikköä tai sosiaalipalvelun tuottajaa tai muuta hoitolaitosta. Sama koskee salassa pidettäviä tietoja, jotka on mainittu 87 ja 89 §:ssä.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

95 §

Tiedot viranomaisille

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle sekä sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat tämän lain mukaisista etuuksista saaneen henkilön:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista; sekä
- 3) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kansaneläkelaitoksella on 1 momentissa tarkoitettu oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettuja tietoja myös poliisi- ja syyttäväviranomaiselle siltä osin kuin tiedot ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä tai syytteenpanoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei kuitenkaan saa antaa henkilön terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

96 §

Tiedot etuuden hakijalle

Kansaneläkelaitoksen on annettava eläkehenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

14 luku

Rahoitus

97 §

Rahoitettavat etuudet ja kulut

Kansaneläkelaitoksen kansaneläkerahastosta maksetaan tämän lain mukaiset vanhuuseläkkeet, työkyvyttömyyseläkkeet, lapsikorotukset ja perhe-eläkkeet sekä kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain mukaiset työttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. Kansaneläkerahastosta maksetaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n mukaan perusturvaosuuteen katsottavat kansaneläke- ja perhe-eläkekulut sekä 40 prosenttia Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista.

98 §

Kansaneläkerahaston tuotot

Kansaneläkerahastosta maksettavat 97 §:n mukaiset etuudet ja toimintakulut rahoitetaan työnantajan kansaneläkemaksusta kertyvillä varoilla, valtion maksuosuuksilla ja kansaneläkerahaston muilla tuotoilla.

Kansaneläkerahaston muita tuottoja ovat rahaston sijoitustuotot.

99 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Työnantaja on velvollinen maksamaan työnantajan kansaneläkemaksun. Yksityisen työnantajan maksu on porrastettu työnantajan

kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien poistojen ja maksettujen palkkojen suhteessa.

Työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan osana työnantajan sosiaaliturvamaksua. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/1963). Työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista ja maksun porrastuksesta säädetään erikseen lailla.

100 §

Kansaneläkelaitoksen rahoitusosuus

Kansaneläkelaitos rahoittaa 60 prosenttia 97 §:ssä tarkoitetuista eläkkeistä lukuun ottamatta perhe-eläkkeitä.

Kansaneläkelaitos rahoittaa lisäksi kokonaan 97 §:ssä tarkoitettut lapsikorotukset ja toimintakulut.

101 §

Valtion rahoitusosuus

Valtion varoista rahoitetaan 97 §:ssä tarkoitettut perhe-eläkkeet.

Valtio vastaa myös kansaneläkkeiden kuluista siltä osin kuin Kansaneläkelaitoksen rahoitusosuus ei kata niitä.

102 §

Valtion takuusuoritus ja maksuvalmiussuoritus

Kansaneläkerahaston vieraalla pääomalla vähennetyn rahoitusomaisuuden on oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään neljä prosenttia kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskuluista (*rahoitusomaisuuden vähimmäismäärä*). Jos kansaneläkerahastoon kertyvät tuotot eivät riitä rahoitusomaisuuden vähimmäismäärän saavuttamiseen, puuttuva osa suoritetaan valtion varoista (*takuusuoritus*).

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään takuusuorituksesta ja 101 §:ssä valtion rahoitusosuudesta, valtion tulee suorittaa Kansan-

eläkelaitokselle sellainen määrä varoja, että kansaneläkerahaston maksuvalmius on kunkin ajankohtana riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*).

103 §

Valtion osuuden ja takuusuorituksen suorittaminen

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain valtion rahoitusosuuden ennakkona 90 prosenttia 101 §:n mukaisista arvioiduista rahoitusosuuksista.

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain takuusuorituksen ennakkona määrän, joka vastaa yhtä kahdestoistaosaa takuusuorituksen arvioidusta vuotuisesta määrästä. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi tai jos vuotuisen ennakon määrä olennaisesti muuttuu, ennako voidaan jaksottaa edellä säädetystä poiketen.

Ennakoiden ja lopullisten valtion osuuskien vahvistamisesta ja suorittamisesta sekä sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

104 §

Arvio seuraavan vuoden kuluista

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain toukuun 15 päivään mennessä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle arvio kansaneläkerahastosta maksettavien etuuskulujen ja Kansaneläkelaitoksen toimintakulujen määrästä sekä arvio valtion takuusuorituksen määrästä seuraavana vuonna. Arviota tulee tarkistaa, jos sen perusteet ovat olennaisesti muuttuneet.

105 §

Kansaneläkelaitoksen valvontaoikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus valvoa työnantajan kansaneläkemaksun määräämistä, maksuunpanoa, kantoa ja tilitystä sekä tarkastaa näiltä osin verotusta koskevia asiakirjoja.

15 luku

Erinäiset säännökset

106 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksaminen viivästyy, viivästynyt etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on etuuden maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Viivästysajalta laskettua etuuden korotusta tai korotuksen osaa ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

107 §

Viivästysaika

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen, sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 22 §:ssä tarkoitettua eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuus-erälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi

määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä kuin 1 momentissa tarkoitettusta ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos etuutta ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan etuutta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tieteen on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan etuutta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

108 §

Eläkkeen alentaminen laitoshoidon vuoksi

Jos kansaneläkkeen- tai leskeneläkkeensaaja on 5 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa, eläkettä alennetaan sen jälkeen, kun hoito on kestänyt kolme kuukautta, seuraavasti:

1) kansaneläkkeestä ei makseta sitä osaa, joka ylittää 256,36 euroa kuukaudessa taikka avio- tai avoliitossa olevalla kansaneläkkeensaajalla 231,76 euroa kuukaudessa;

2) leskeneläkkeen täydennysmäärästä ei makseta sitä osaa, joka ylittää 174,56 euroa kuukaudessa taikka avio- tai avoliitossa olevalla leskeneläkkeen täydennysmäärän saajalla 149,96 euroa kuukaudessa.

Eläke maksetaan alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt kolme kuukautta.

Jos vanhuuseläkettä on 10 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti lykätty tai varhennettu, 1 momentissa mainittuja määriä korotetaan tai vähennetään vastaavasti.

Jos jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa oleva henkilö saa eläkkeensaajan asumistukea, eläkettä maksetaan kuitenkin alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt yhdeksän kuukautta.

Eläke maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin eläke maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

109 §

Indeksisidonnaisuus

Tässä laissa säädetyt rahamäärät, lukuun ottamatta 17 §:n 1 momentin ja 33 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista tulo rajaa, sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

110 §

Rahamäärien pyöristäminen

Etuuden määräytymiseen vaikuttavat vuotuiset tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Maksettavat etuudet ja niiden vähimmäismäärät pyöristetään lähimpään senttiin.

111 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Tämän lain mukaista etuutta ei saa ulosmitata.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan tämän lain mukainen etuus ulosmitata lapselle maksettavan elatusavun tai siihen rinnastettavan vahingonkorvauksen perimiseksi.

Sopimus, joka tarkoittaa tämän lain mukaisen etuuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

112 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan kansaneläkelakiin (347/1956) tai perhe-eläkelakiin (38/1969) tai niiden nojalla myönnettävään tai maksettavaan etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista etuutta, jollei tästä laista tai tämän lain voimaanpanosta annetusta laista muuta johdu.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

113 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta samoin kuin työttömyyseläkkeestä, yksilöllisestä varhaiseläkkeestä, ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen myönnettävästä perhe-eläkkeestä sekä muista ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyistä etuuksista ja etuuksien suojaamisesta säädetään erikseen lailla.

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 569

Laki**kansaneläkelain voimaanpanosta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansaneläkelain voimaantulo

Kansaneläkelaki (568/2007) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annettu kansaneläkelaki (347/1956), jäljempänä vuoden 1956 kansaneläkelaki, ja 17 päivänä tammikuuta 1969 annettu perhe-eläkelaki (38/1969) niihin myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Kansaneläkelakia sovelletaan myös vuoden 1956 kansaneläkelain ja perhe-eläkelain nojalla myönnettyihin eläkkeisiin ja etuuksiin.

Kansaneläkelain voimaan tullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kalleusluokan mukaisesti maksussa oleva kansaneläke muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 kansaneläkelain 19 §:n ja 108 §:n mukaan maksettavaksi sekä leskeneläkkeen täydennysmäärä kansaneläkelain 30 §:n ja 108 §:n mukaan maksettavaksi.

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa oleva kansaneläke muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 kansaneläkelain mukai-

seksi siten, että sotilasvammalain (404/1948) mukaiseen elinkorkoon maksettavaa mainitun lain 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n mukaista korotusta ei oteta tulona huomioon kansaneläkkeessä.

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa oleva perhe-eläke muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 kansaneläkelain mukaiseksi siten, että leskeneläkkeen täydennysmäärässä ei oteta tulona huomioon metsän laskennallista tuottoa eikä perhe-eläkelain 15 b §:n 2 momentissa tarkoitettua omaisuudesta laskettua tuloa.

Edellä 4—6 momentissa tarkoitettut muutokset tehdään ilman hakemusta ja eläkkeen muuttamisesta annetaan päätös pyynnöstä.

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa olevien etuuksien maksamista jatketaan muutoin entisin perustein kansaneläkelain 24, 36 ja 45 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes etuus lakkaa. Tarkistuksessa ei tehdä uudelleen kansaneläkelain 21 §:n ja 32 §:n mukaista asumisajan suhteuttamista.

Jos kansaneläkelakien mukainen etuus myönnetään tai tarkistetaan takautuvasti ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2008, sovelletaan vuoden 1956 kansaneläkelakia ja perhe-eläkelakia.

Jos hakemus on tullut vireille ennen kansaneläkelain voimaantuloa, etuutta ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

2 §

Työttömyyseläke

Ennen vuotta 1950 syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä 60 vuotta täytäneellä henkilöllä on oikeus saada työttömyyseläkettä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta edellyttäen, että hän täyttää vuoden 1956 kansaneläkelain 22 c §:n 1 momentissa säädetty edellytykset.

Lisäksi työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä vuoden 1956 kansaneläkelain:

1) 22 c §:n 2—4 momentissa säädetään työttömyyseläkkeen myöntämisestä ja maksamisesta;

2) 31 a §:ssä säädetään työttömyyseläkkeen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä;

3) 35 §:n 4 momentissa säädetään työttömyyseläkkeen muuttamisesta työkyvyttömyyseläkkeeksi ja työttömyyseläkkeen pitämisestä työkyvyttömyyseläkkeen osasuorituksena; ja

4) 46 c §:n 3 momentissa säädetään rangaistuslaitosten ilmoitusvelvollisuudesta.

Työttömyyseläkkeensaajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestäään ansiotyöhön, josta saatu ansiotulo on vähintään työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetun määrän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestäään vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa vuoden 1956 kansaneläkelain 22 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Muutoin työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määritelmistä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määräytymisperusteista, 54 ja 55 §:ssä, 56 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 62—64, 67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta,

13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, laitoshoidosta, indeksidonnaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta.

Työttömyyseläke muuttuu kansaneläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu.

Jos henkilö saa työttömyyseläkettä vuoden 1956 kansaneläkelain, tämän lain, merimieseläkelain (1290/2006), työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:n 2 momentin 1 ja 3—7 kohdassa mainittujen lakien, työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n, yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 28 §:n, maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 27 §:n tai valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) 14 §:n perusteella, hänellä on oikeus kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen.

3 §

Yksilöllinen varhaiseläke

Ennen vuotta 1944 syntyneellä henkilöllä on oikeus saada kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentin perusteella yksilöllistä varhaiseläkettä siihen saakka, kun hän täyttää 65 vuotta siten kuin vuoden 1956 kansaneläkelain 22 a §:ssä säädetään. Yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan, mitä vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään eläketulojen huomioon ottamisesta ja kansaneläkeasetuksen (594/1956) 53 §:n 2 momentissa säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta.

Muutoin yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määritelmistä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määräytymisperusteista, 54, 55, 57, 61—67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa ra-

hoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, laitoshoidosta, indeksisidonaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta.

Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu kansaneläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu.

Jos henkilö saa yksilöllistä varhaiseläkettä kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaantulosäännöksen, tämän lain tai työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen julkisten alojen työeläkelakien perusteella, hänellä on oikeus kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen.

4 §

Ennen 1 päivää heinäkuuta 1950 syntyneen lesken oikeus leskeneläkkeeseen

Oikeus leskeneläkkeeseen on 1 päivänä heinäkuuta 1950 tai sitä ennen syntyneellä leskellä, jos:

1) hän oli 1 päivästä heinäkuuta 1990 tai sitä aikaisemmasta ajasta avioliitossa edunjäntäjän kanssa;

2) avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjäntäjä oli täyttänyt 65 vuotta; ja

3) avioliitto oli edunjäntäjän kuollessa jatkunut vähintään kolme vuotta.

Muutoin 1 momentissa tarkoitettun lesken leskeneläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelaisissa säädetään leskeneläkkeestä.

5 §

Perhe-eläkkeen määräytyminen ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjäntäjän jälkeen

Jos edunjäntäjä on kuollut ennen 1 päivää heinäkuuta 1990, oikeus perhe-eläkkeeseen määrätty perhe-eläkelain 6 §:n, 7 §:n 4 kohdan, 8, 9, 9 b ja 12 §:n sekä 13 §:n 2 momentin perusteella. Lesken kertasuoritus määrätty mainitun lain 14 §:n perusteella. Muutoin perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä kansaneläkelain 5—9 ja 11—15 luvussa säädetään,

kuitenkin siten, että 34 §:ssä tarkoitettu työ-tulo otetaan kokonaan huomioon vuositulona.

Jos edunjäntäjä on kuollut ennen 1 päivää heinäkuuta 1990, lapseneläkkeen ja leskeneläkkeen maksamista jatketaan, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Leskellä on kuitenkin oikeus jatkoeläkkeeseen, jos hän oli täyttänyt 40 vuotta silloin, kun lapsi täytti 18 vuotta. Lapseneläke maksetaan vähintään sen suuruisena kuin se on maksettu ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 ilman veron ennakonpidätystä.

6 §

Ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkanut lapsikorotus

Kansaneläkelain voimaan tullessa mak-sussa olevan ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkaneen lapsikorotuksen maksamista jatketaan niin kauan kuin eläkkeensaajan oikeus lapsikorotukseen jatkuu entisin määräytymisperustein.

7 §

Kansaneläkkeen, perhe-eläkkeen ja lapsi-korotuksen maksaminen ulkomaille

Jos kansaneläkettä, perhe-eläkettä tai lapsi-korotusta on maksettu vuoden 1956 kansaneläkelain 41 §:n perusteella ulkomaille, eläkkeen tai lapsikorotuksen maksamista jatke-taan entisin perustein kansaneläkelain 24, 36 tai 45 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka, kunnes etuus lakkaa.

8 §

Työeläkkeen tulona huomioon ottaminen, kun eläketapahtuma on ennen 1 päivää heinäkuuta 1975

Kansaneläkettä ja leskeneläkkeen täyden-nysmäärää laskettaessa otetaan tulona huomioon yhteensä enintään 5 550 euroa vuodessa ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuvasta:

1) työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) tai yrittäjien eläkelain (468/1969) vähimmäisehtojen mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeestä;

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) tai merimieseläkelain (72/1956) mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeestä;

3) maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärästä; sekä

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeestä siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläketilältä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta.

Muilta osin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan tuloksi kansaneläkkeessä.

Jos eläkkeensaaja on avioliitossa tai kansaneläkelain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettussa avioliitossa, 1 momentissa tarkoitettu rahamäärä on 4 559 euroa vuodessa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista rahamääristä vähennetään henkilön saamien muiden kansaneläkkeeseen tai leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun rahamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 2 091 euroa.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun:

1) vakuutettu on täyttänyt eläkkeen saamiseen oikeuttavan eläkeiän;

2) vakuutettu on tullut eläkkeen saamiseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi;

3) työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu; taikka

4) viljelmän luovutus sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseksi on tapahtunut tai ehdollinen päätös sukupolvenvaihdoseläkkeen myöntämisestä on annettu.

Uutena eläketapahtumana ei kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista sukupolvenvaihdoseläkkeeksi eikä eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi.

Mitä 1—5 momentissa säädetään, sovelletaan, kun ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkanut:

1) sotilasvammalain mukainen huoltoeläke otetaan tuloksi kansaneläketä ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa; ja

2) luopumiseläkelain (16/1974) mukainen luopumiseläke otetaan tuloksi leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa.

9 §

Työeläkkeen huomioon ottaminen tulona 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavassa kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä

Jos kansaneläkelain 22 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen työeläkkeen vanhuuseläke on alkanut 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen ja eläkkeensaaja on täyttänyt 63 vuotta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2004, työeläke otetaan tulona huomioon 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä karttuneena eläkkeenä.

Kun kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä alkaa tai tarkistetaan 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen, otetaan ennen edellä mainittua ajankohtaa alkanut kansaneläkelain 22 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen työeläkkeen vanhuuseläke tulona huomioon vuoden 1956 kansaneläkelain säännösten mukaisesti sellaisina kuin ne olivat voimassa kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) tullessa voimaan.

10 §

Etuoikeutetut eläketulot ja erät ulkomailta maksettavat etuudet

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

1) liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista ansionmenetyksen korvausta, jonka maksaminen on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1985 eikä sellaista enintään vuoden ajalta maksettua ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan ennen 1 päivää tammikuuta 1995 sattuneen vahingon perusteella;

2) vapaaehtoista tapaturmavakuutusta koskevaan lainsäädäntöön perustuvaa tapaturmaeläkettä, perhe-eläkettä, elinkorkoa ja huoltoeläkettä, jos etuuden maksaminen on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1994.

Kansaneläkkeen määrää ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tulona ei oteta huomioon tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista tapaturmaeläkettä ja elinkorkoa eikä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetyksen korvausta ja työkyvyttömyyseläkettä, jos etuuden maksaminen on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1999, niin kauan kuin etuuden maksaminen jatkuu yhdenjaksoisesti.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1997 alkaneen kansaneläkkeen määrää ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tulona otetaan huomioon kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin mukainen ennen 1 päivää tammikuuta 1997 alkanut ulkomailta maksettava etuus, jos kansaneläke tai leskeneläke tarkistetaan kansaneläkelain 24 tai 36 §:n perusteella. Jos kansaneläke tai leskeneläke myönnetään tai tarkistetaan 1 päivää tammikuuta 1997 edeltävältä ajalta, ulkomailta maksettava etuus otetaan tulona huomioon 1 päivästä tammikuuta 1997.

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentin, sellaisina kuin se on laissa 1263/1999, mukaista tai sitä vastaavaa korotusta, jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen.

11 §

Kansaneläkkeen suojaaminen tukiosan ja tukilisän lisäosaksi yhdistämisessä

Jos kansaneläkelain voimaan tullessa makssussa olevaan kansaneläkkeeseen sisältyy osa, jota maksetaan sen vuoksi, että tukiosan ja tukilisän yhdistäminen lisäosaksi 1 päivänä tammikuuta 1983 olisi pienentänyt tukiosan ja tukilisän yhteismäärää, kansaneläkkeen maksamista jatketaan edelleen entisiin perusteisiin siihen saakka, kunnes kansaneläke on tarkistettava kansaneläkelain 24 §:n perusteella.

teella. Samoin menetellään, jos kansaneläkkeeseen sisältyy osa, jota maksetaan sen vuoksi, ettei puolisojen lisäosien yhteismäärä olisi pienentynyt 1 päivästä tammikuuta 1984.

12 §

Kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen suojaaminen perhesuhteiden vaikutukselta

Jos avio- tai avoliitossa olevan henkilön kansaneläke on alkanut ennen 1 päivää syyskuuta 1991 ja sen lisäosa on määräytynyt sellaisen henkilön perhesuhteiden mukaan, joka ei ole avio- tai avoliitossa, kansaneläkkeen maksamista jatketaan kansaneläkelain voimaan tullessa edelleen entisiin perusteisiin siihen saakka, kunnes kansaneläke tarkistetaan avioliiton solmimisen tai purkautumisen perusteella taikka avoliittoon menemisen tai sen päättymisen perusteella.

Jos avoliitossa olevan henkilön leskeneläke on alkanut ennen 1 päivää syyskuuta 1991 ja sen lisäosa on määräytynyt sellaisen henkilön perhesuhteiden mukaan, joka ei ole avoliitossa, leskeneläkkeen maksamista jatketaan kansaneläkelain voimaan tullessa edelleen entisiin perusteisiin siihen saakka, kunnes leskeneläke tarkistetaan avioliiton solmimisen tai purkautumisen perusteella tai leskeneläkkeen saajan puolisolle myönnetään kansaneläke tai perhe-eläke.

13 §

Kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen maksaminen ennen 1 päivää tammikuuta 1994 voimassa olleiden säännösten mukaisesti

Jos kansaneläkettä maksetaan ilman sen suhteuttamista eläkkeensaajan Suomessa asumaan aikaan, eläkkeen maksamista jatketaan entisiin perusteisiin kansaneläkelain voimaan tullessa. Kansaneläkkeensaaja voi hakea eläkkeen uudelleen laskemista kansaneläkelain mukaiseksi.

Jos leskeneläkettä maksetaan ilman sen suhteuttamista edunjättäjän Suomessa asumaan aikaan, eläkkeen maksamista jatketaan

entisin perustein kansaneläkelain voimaan tullessa. Perhe-eläkkeensaaja voi hakea eläkkeen uudelleen laskemista kansaneläkelain mukaiseksi.

14 §

Ennen 1 päivää tammikuuta 2008 alkaneen kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen tarkistaminen

Jos henkilö saa kansaneläkelain voimaan tullessa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja kansaneläkkeessä tai leskeneläkkeen täydennysmäärässä tuloksi otetun eläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen muutos, kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan ja eläke tai muu etuus otetaan tulona huomioon kansaneläkelain mukaan tarkistusajankohdan määräisenä.

Jos henkilö saa kansaneläkelain voimaan tullessa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan tämän lain voimaantulon jälkeen kansaneläkelain 24 §:n 1 momentin tai 36 §:n 1 momentin 3 tai 4 kohdan mukaisesti, eläke tai muu etuus otetaan tulona huomioon entisen suuruisena kansaneläkeindeksillä tarkistettuna, ellei eläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa ole tapahtunut muutosta.

Jos henkilö, joka saa kansaneläkelain voimaan tullessa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkkeen täydennysmäärää, jota laskettaessa on otettu tulona huomioon eläke tai muu etuus, alkaa saada kansaneläkettä kansaneläkelain voimaantulon jälkeen, eläke tai muu etuus otetaan tulona huomioon kansaneläkeindeksillä tarkistettuna. Samoin menettellään, kun henkilö, joka on saanut kansaneläkelain voimaan tullessa kansaneläkettä, jonka määrässä on otettu tulona huomioon eläke tai muu etuus, alkaa saada leskeneläkkeen täydennysmäärää. Tämän momentin soveltamisen edellytyksenä on, että tulona huomioon otettavan eläkkeen tai siihen rinnastettavan etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta.

Jos tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva vuoden 1956 kansaneläkelain mukai-

nen työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke tai yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tai vuoden 1956 kansaneläkelain mukainen työttömyyseläke muuttuu työkyvyttömyyseläkkeeksi kansaneläkelain voimaantulon jälkeen, eläkkeen määrä ei muutu, ellei siinä tulona huomioon otetun eläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa tapahtu muutosta.

Tätä pykälää sovelletaan vain sellaiseen tulona huomioon otettavaan työeläkkeeseen tai muuhun etuuteen, joka perustuu lakiin, asetukseen, julkiseen eläkesääntöön taikka sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1408/71. Määräytymisperusteen muutoksena ei pidetä eläkkeen tai muun etuuden indeksitarkistusta tai sitä vastaavaa tarkistusta.

15 §

Saatavan vanhentuminen

Kansaneläkelain 75 §:n 2 momenttia sovelletaan myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 aiheuttomasti maksettua etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 kulunut aika. Saatava vanhentuu kuitenkin aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua edellä mainitusta ajankohdasta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

16 §

Indeksisidonnaisuus

Tämän lain 8 §:ssä säädetyt rahamäärät sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämän lain 8 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammiukuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

1842

N:o 569

17 §

Lain voimaantulo

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 570

Laki**vammaisetuuksista**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on tukea Suomessa asuvan vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, osallistumista työhön tai opiskeluun sekä hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, hänen kotona asumistaan, kuntoutustaan ja hoitoaan.

2 §

Etuudet

Vammaisetuuksia ovat alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki sekä eläkettä saavan hoitotuki.

Vammaistuet ja hoitotuki myönnetään toistaiseksi tai määräajaksi. Vammaistuet ja hoitotuki on porrastettu henkilön tuen tarpeen mukaan perustukeen, korotettuun tukeen ja ylimpään tukeen.

Vammaisetuutena pidetään myös ruokavaliokorvausta. Ruokavaliokorvaus myönnetään toistaiseksi.

HE 90/2006
StVM 56/2006
EV 283/2006

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

4 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaisesti asuu Suomessa.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *toimintakyvyn heikentymisellä* henkilön jokapäiväisessä elämässään tarvitsemien toimintojen vaikeutumista sairauden, vian tai vamman takia;

2) *henkilökohtaisilla toiminnoilla* liikkuamista, pukeutumista, ruokailua, sairaanhoitollisia toimenpiteitä tai henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista ja muita näihin verrattavia toimintoja;

3) *ohjauksella ja valvonnalla* henkilön tarvitsemaa opastusta ja silmälläpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa, välttämättömissä kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella tai toisen henkilön jatkuvaa varuillaoloa;

4) *erityiskustannuksilla* toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuvia tarpeellisia, ylimääräisiä ja jatkuvia kustannuksia siltä osin kuin henkilö vastaa niistä itse.

6 §

Asumisaikavaatimus

Vammaisetuuden myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täyttäneenä. Vammaisetuuteen on oikeus ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä, jos henkilön sairaus on alkanut tai hänen vammansa on syntynyt Suomessa asuessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

Henkilöllä on lisäksi ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä oikeus:

- 1) 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen, jos hän saa 16 vuotta täyttäessään alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 2) alle 16-vuotiaan vammaistukeen.

2 luku

Vammaisetuudet

7 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on alle 16-vuotiaalla lapsella, jonka sairauteen, vikaan tai vammaan liittyvästä hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu vähintään kuuden kuukauden ajan tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta verrattuna vastaavankäiseen terveeseen lapseen.

Vammaistukena myönnetään:

- 1) perusvammaistukea 74,19 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vähintään viikoittaista;
- 2) korotettua vammaistukea 173,12 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vaativaa tai päivittäin huomattavasti aikaa vievää; taikka

3) ylintä vammaistukea 335,69 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus on vaativaa ja ympärivuorokautista.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu rasitus ja sidonnaisuus eri sairausryhmissä arvioidaan.

8 §

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on 16 vuotta täytäneellä henkilöllä, jonka toimintakyvyn arvioidaan olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että henkilön sairaudesta, iästä tai vammasta aiheutuu haittaa, avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia.

Vammaistukena myönnetään:

1) perusvammaistukea 74,19 euroa kuukaudessa, jos henkilön sairaudesta, iästä tai vammasta aiheutuu olennaista haittaa ja jatkuvia erityiskustannuksia;

2) korotettua vammaistukea 173,12 euroa kuukaudessa, jos henkilön sairaudesta, iästä tai vammasta aiheutuu huomattavaa haittaa tai jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa taikka jos sairaudesta, iästä tai vammasta aiheutuu huomattavia erityiskustannuksia; tai

3) ylintä vammaistukea 335,69 euroa kuukaudessa, jos henkilö on vaikeasti vammaisen tai jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä, aikaa vievää toisen henkilön apua, tai jos sairaudesta, iästä tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Sokealla, liikuntakyvyttömällä tai varhaiskuurolla on oikeus saada ylin vammaistuki.

Oikeutta vammaistukeen ei ole henkilöllä, jolla on muutoin 9 §:n 1 momentin perusteella oikeus eläkettä saavan hoitotukeen.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu haitta arvioidaan.

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus hoitotukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa:

1) kansaneläkelain (568/2007) perusteella työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai vanhuuseläkettä varhennettuna;

2) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, kansanedustajain eläkelain (329/1967), valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suorittavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

3) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea;

4) täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), sotilasvammalain (404/1948) taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; tai

5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Lisäksi edellytetään, että henkilön toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan ja että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erityiskustannuksia.

Hoitotukena myönnetään:

1) perushoitotukea 49,69 euroa kuukaudessa, jos henkilö tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta, viasta tai vammasta erityiskustannuksia;

2) korotettua hoitotukea 123,70 euroa kuukaudessa, jos henkilö tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä aikaa vievää toisen henkilön apua tai sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka huomattavia erityiskustannuksia; tai

3) ylintä hoitotukea 261,57 euroa kuukaudessa, jos henkilön hoidon ja valvonnan tarve on yhtämittaista taikka sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Sokealla tai liikuntakyvyttömällä henkilöllä on oikeus vähintään perushoitotukeen.

Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa hankittava kunnan sosiaaliviranomaisen lausunto hoitotuen myöntämisedellytysten selvittämistä varten.

10 §

Tuet erityiskustannusten perusteella

Jos hoitotuki tai 8 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan mukainen 16 vuotta täyttäneen vammaistuki myönnetään toimintakyvyn heikentymisen ja erityiskustannusten perusteella, tuen saamisen edellytyksenä on, että erityiskustannusten voidaan arvioida nousevan vähintään myönnettävän tuen määrään. Sama vähimmäisvaatimus koskee myös 8 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisia erityiskustannuksia.

11 §

Kokonaisharkinta

Jos henkilöllä on oikeus vammaistukeen tai hoitotukeen usealla 7 §:n 2 momentin 1—3 kohdan, 8 §:n 2 momentin 1—3 kohdan tai 9 §:n 2 momentin 1—3 kohdan perusteella, vammaistuki tai hoitotuki maksetaan sen suuruisena, johon eri tekijöiden yhteisvaikutus oikeuttaa.

Vammaistuen tai hoitotuen määrää harkittaessa eri tekijöiden yhteisvaikutus arvioidaan kokonaisuutena.

12 §

Vammaistuessa tai hoitotuessa huomioon otettavat etuudet

Vammaistuen ja hoitotuen määrässä otetaan huomioon saman sairauden, vian tai vamman perusteella henkilölle maksettava:

1) jatkuva lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, sotilastapaturmalakiin, liikennevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön tai sotilasvammalakiin perustuva haittalisä, avuttomuuslisä tai hoitotuki;

2) 1 kohdassa tarkoitettua korvausta vastaava ulkomailta maksettava korvaus; sekä

3) vammaistukeen tai hoitotukeen rinnastettava ulkomailta maksettava jatkuva etuus.

Vammaistukea tai hoitotukea maksetaan siltä osin kuin sen määrä kuukaudessa on suurempi kuin 1 momentin mukaan huomioon otettavien korvausten ja etuuksien yhteismäärä. Vammaistukea tai hoitotukea ei kuitenkaan makseta niiltä kuukausilta, joilta tuen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa.

13 §

Vammaistuki eläkkeen lepäämisajalta

Jos työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö aloittaa ansiotyön ja ansaitsee vähintään 588,66 euroa kuukaudessa ja jättää työkyvyttömyyseläkkeensä kansaneläkelain 17 §:ssä tarkoitettulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan ilman hakemusta ylintä 16 vuotta täytäneen vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta. Tänä aikana hän ei voi saada muulla perusteella vammaistukea tai hoitotukea. Jos henkilö on saanut hoitotukea ennen eläkkeen lepäämään jättämistä, hoitotuen maksaminen keskeytetään.

14 §

Ruokavaliokorvaus

Oikeus ruokavaliokorvaukseen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jonka on asianmukaisesti määritellyn sairauden takia ehdottoman välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita. Ruokavaliokorvaus on 21 euroa kuukaudessa.

Ruokavaliokorvausta voidaan maksaa samanaikaisesti vammaistuen tai hoitotuen kanssa.

3 luku

Toimeenpano

15 §

Vammaisetuuden hakeminen

Tässä laissa tarkoitettua etuutta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tämän lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos henkilö sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia ei pysty itse hakemaan vammaisetuutta tai muutoin huolehtimaan etuutta koskevista oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä henkilön lähiomainen tai muukin henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, hänen puolestaan käyttää puhevaltaa vammaisetuutta koskevassa asiassa. Alle 16-vuotiaan vammaistukea voi hakea lapsen edunvalvoja, huoltaja tai muu laillinen edustaja.

16 §

Takautuva hakuaika

Vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

17 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Alle 16-vuotiaan vammaistukihakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan ja lapsen henkilöllisyystiedot;
- 2) lapsen Suomessa ja ulkomailla asumat ajat;
- 3) tiedot lapsen terveydentilasta ja kuntoutustoimenpiteistä ja sidonnaisuudesta;
- 4) tiedot lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvasta rasituksesta ja sidonnaisuudesta;

5) tiedot lasta hoitaneista lääkäreistä ja laitoista sekä 24 §:n mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä; sekä

6) tiedot 12 §:ssä mainituista etuuksista ja korvauksista, joita lapsi saa tai hakee.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen, edunvalvojan, huoltajan tai muun lailisen edustajan on ilmoitettava:

1) lapsen osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

2) lapsen terveydentilan olennaisesta muuttumisesta sekä hoidosta, huolenpidosta tai kuntoutuksesta aiheutuvan rasituksen ja sidonnaisuuden määrän merkittävästä vähentymisestä;

3) lapsen joutumisesta 24 §:ssä tarkoitettuun laitoshoittoon;

4) lapsen huoltajan vaihtumisesta; sekä

5) edellä 12 §:ssä mainitun etuuden tai korvauksen myöntämisestä tai sen määrän muutoksesta.

Vammaistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja tuen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

18 §

Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Hoitotukihakemuksessa ja 16 vuotta täyttäneen vammaistukihakemuksessa on ilmoitettava hakijaa koskevat 17 §:n 1 momentin 1—3 sekä 5 ja 6 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi hakijan on ilmoitettava tiedot:

1) avun-, ohjauksen ja valvonnan tarpeesta;

2) sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvista erityiskustannuksista; sekä

3) saamastaan tai hakemastaan 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuudesta tai korvauksesta.

Hoitotuensaajan ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuensaajan on ilmoitettava 17 §:n 2 momentin 1, 3 ja 5 kohdissa mainitut tuensaajaa koskevat tiedot. Lisäksi on ilmoitettava tiedot:

1) terveydentilan ja toimintakyvyn olennaisesta parantumisesta; sekä

2) avuntarpeen ja erityiskustannusten merkittävästä vähentymisestä.

Vammaistuensaajan on lisäksi ilmoitettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lakien mukaisen täyden työkyvyttömyyseläkkeen tai ansionmenetyksen korvauksen, vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen taikka vastaavan ulkomailta maksettavan etuuden myöntämisestä.

Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

Mitä edellä säädetään etuuden hakijasta ja saajasta, sovelletaan myös alle 18-vuotiaan etuudensaajan edunvalvojaan tai huoltajaan.

19 §

Ruokavaliokorvauksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Ruokavaliokorvaushakemuksessa on ilmoitettava hakijaa koskevat 17 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tiedot ruokavaliokorvaukseen oikeuttavasta sairaudesta.

Ruokavaliokorvauksen saajan on ilmoitettava 17 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa mainitut tuensaajaa koskevat tiedot.

Ruokavaliokorvauksen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

20 §

Vammaisetuuden hakijan terveydentilaselvitys

Vammaisetuuden hakijan on toimitettava Kansaneläkelaitokselle 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydentilan kuvauksesta taikka 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta laadittu lääkärinlausunto. Kansaneläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija tai lapsi on hoitettavana sairaalassa tai laitoksessa taikka jos siihen on muu erityinen syy. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat ohjeet siitä, mitä lääkärinlausunnosta tulee käydä ilmi.

Vammaisetuuden hakijan tai saajan on perustellusta syystä Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen toimintakyvyn heikentymisen tai avuntarpeen, hoidon tai kuntoutuksen tarpeen sekä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan rasituksen selvittämiseksi taikka edellytysten uudelleen arvioimiseksi tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos korvaa tutkimuksesta aiheutuneet kulut.

21 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Etuuutta koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia. Samoin menettellään, jos hakija tai saaja ei noudata 20 §:ssä tarkoitettua lääkärintutkimuksessa, terveydenhuollon toimintayksikössä tai tutkimuslaitoksessa käyntiä koskevaa määräystä.

22 §

Etuuutta koskeva päätös

Hakijalle annetaan kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun etuus maksetaan 26 §:n tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:n perusteella kunnan toimielimelle.

Indeksitarkistuksesta tai muusta vastavasta lain nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta annetaan päätös vain etuudensaajan pyynnöstä.

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

23 §

Maksaminen

Vammaisetuus maksetaan kuukausittain etuudensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Etuus voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos etuuden hakija on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, etuus maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisettuuksien maksamisajankohdasta.

24 §

Keskeyttäminen laitoshoidon vuoksi

Vammaisettuutta ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa olevalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta. Vammaisetuus keskeytetään sitä seuraavan kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana laitoshoido on kestänyt kolme kuukautta.

Jos edellytykset vammaisettuuden saamiseen eivät ole muuttuneet, keskeytettyä vammaisettuutta aletaan maksaa laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin etuuutta maksetaan laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastavassa toimintayksikössä.

Laitoshoido on julkista, jos hoitoa annetaan:

1) valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;

2) muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa;

3) muussa laitoshoidon toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti

osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista;

4) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti kunnan järjestämänä, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä; taikka

5) yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikössä, jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidettavan henkilön hoidon kustantamiseen kustantamalla vähintään puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 1—4 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin laitoshoido on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja kunnat neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua avo- tai julkista laitoshoidoa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

25 §

Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan etuudensaajan vammaisluonnon maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, vammaisluonnon maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Jos edellytykset vammaisluonnon saamiseen eivät ole muuttuneet, keskeytettyä vammaisluonnon aletaan maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, vammaisluonnon maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

26 §

Maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että vammaisluonnon maksetaan etuudensaajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan elatukseen, jos etuuden maksaminen hänelle itselleen vaarantaa hänen toimeentulonsa. Näin maksettua vammaisluonnon ei saa vastoin etuudensaajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta vammaisluonnon on suoritettu.

Esityksen etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä etuudensaaja, hänen avio- tai avopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

27 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen maksamisen erityissäännökset

Jos alle 16-vuotias vammaistukea saava lapsi ei ole edunvalvojansa huollettavana, vammaistuki voidaan maksaa lapsen huoltajalle. Kansaneläkelaitoksen on kuultava sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimielintä, lapsen edunvalvojaa sekä 15 vuotta täyttänyttä lasta ennen vammaistuen maksamista lapsen huoltajalle. Jos vammaistuen maksamista lapsen edunvalvojalle tai sille, jonka huollossa lapsi on, ei erityisestä syystä voida pitää tarkoituksenmukaisena, Kansaneläkelaitos voi päättää, että vammaistuki maksetaan edellä mainitulle toimielimelle tai sen suostumuksella sopivalle henkilölle.

28 §

Ennakkosuoritus

Jos henkilölle, joka saa vammaistukea, myönnetään takautuvasti hoitotuki, samalta ajalta maksettua vammaistukea pidetään hoitotuen ennakkosuorituksena.

Jos henkilölle, joka saa hoitotukea, myönnetään takautuvasti vammaistuki, samalta

ajalta maksettua hoitotukea pidetään vammaistuen ennakkosuorituksena.

29 §

Vammaistuen tai hoitotuen myöntäminen väliaikaisesti

Jos vammaistuen tai hoitotuen hakija on hakenut 12 §:n mukaista etuutta tai korvausta, vammaistuki tai hoitotuki voidaan myöntää väliaikaisesti siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää. Kun etuudesta tai korvauksesta on tehty päätös, Kansaneläkelaitos tekee lopullisen päätöksen vammaistuesta tai hoitotuesta.

Vastaavasti voidaan menetellä, jos 12 §:n mukaisesta etuudesta tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä.

30 §

Vammaistuen tai hoitotuen periminen takautuvasti maksettavasta korvauksesta

Jos vammaistuki tai hoitotuki on myönnetty väliaikaisesti 29 §:n perusteella ja tuensaajalle myönnetään takautuvasti 12 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu korvaus, Kansaneläkelaitos voi periä korvauksen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman korvauksen siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta liikaa maksettua vammais- tai hoitotukea.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että korvaus tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

Vammaisetuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että etuudensaajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Jos etuudensaaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Jos keskeytettyä vammaisetuutta aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

32 §

Hoitotuen ja vammaistuen tarkistaminen

Hoito- ja vammaistuki tarkistetaan, kun:

1) tuensaajan terveydentila, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarve, toimintakyky, erityiskustannukset tai muut olosuhteet ovat muuttuneet siten, että muutos vaikuttaa oikeuteen saada hoito- tai vammaistukea tai sen määrään; tai

2) tuensaajalle myönnetään 12 §:n 1 momentin mukainen etuus tai korvaus taikka tällainen etuus tai korvaus tarkistetaan muun kuin indeksikorotuksen perusteella.

Jos tuen korottamisen edellytykset ovat Kansaneläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää ilman hakemusta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, hoito- tai vammaistuki tarkistetaan saman kuukauden alusta. Muussa tapauksessa tuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.

33 §

Vammaisetuuden lakkaaminen

Vammaisetus lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona:

1) etuudensaajan terveydentilassa, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarpeessa, toimintakyvyssä, erityiskustannuksissa tai muissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, jonka vuoksi oikeutta etuuteen ei enää ole; tai

2) etuudensaaja muuttaa asumaan ulkomaille.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki lakkaa viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, kun lapsi täyttää 16 vuotta.

Vammaistuki, joka on myönnetty 16 vuotta täyttäneelle, lakkaa sen kuukauden alusta, kun sen saajalle myönnetään 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke tai etuus.

Vammaisetuutta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

34 §

Takaisinperintä

Jos tämän lain mukaista etuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johdunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös, jos takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitenkin Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman etuudensaajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

35 §

Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

4 luku

Muutoksenhaku

36 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta säädetään sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

37 §

Muutoksenhakuaika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

38 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt

vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisu päätös. Oikaisu päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

39 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosikeudelle annettava valitus on saapunut 37 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

40 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen vääriin lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianomaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianomaisen vahingoksi edellyttää, että asianomainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

41 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus voivat menettellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua vammaisuuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta voi asianomaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava muille asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosikeuden tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosikeus voi asianomaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43 §

Tiedot etuuden ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta; sekä
- 4) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on lisäksi oikeus saada pyynnöstä etuuden ratkaisemista varten lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai sosiaalipalvelun tuottajalta tai hoitolaitokselta lausunto ja muut välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta ja työkyvystä sekä hoidosta perittävistä maksuista, jollei etuudenhakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 ja 2 momentissa mainitut tiedot maksettua. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä tai sosiaalipalvelun tuottajalla on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistään lausunnoista kohtuullinen palkkio.

44 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Edellä 24 §:n 4 momentissa tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettulla toimielimellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoidon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakan muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksettua.

45 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia kos-

kevien rajoitusten estämättä antaa 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja 20 §:n 2 momentissa tarkoitettulle lääkärielle tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle.

46 §

Tiedot laitoshoidtoa koskevaa neuvottelumenettelyä varten

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 24 §:n 5 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelumenettelyssä saada pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystoimintayksiköiltä tai laitoksilta taikka asianomaisen valtion ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköiltä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

47 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

48 §

Tiedot etuuden hakijalle

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

6 luku

Erinäiset säännökset

49 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksaminen viivästyy, viivästynyt etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on etuuden maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Viivästysajalta laskettua etuuden korotusta tai korotuksen osaa ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

50 §

Viivästysaika

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastavan vaatimuksen sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kan-

saneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta tai 12 §:n mukaista etuutta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuserälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä kuin 1 momentissa tarkoitettua ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos etuutta ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan etuutta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tietien on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan etuutta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

51 §

Indeksisidonnaisuus ja rahamäärien pyöristäminen

Tässä laissa säädettyt rahamäärät, lukuun ottamatta 13 §:ssä mainittua tulorajaa ja 14 §:ssä olevaa ruokavaliokorvauksen määrää, sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindekseistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädettyt rahamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Maksettavat etuudet ja niiden vähimmäismäärät pyöristetään lähimpään senttiin.

52 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Tämän lain mukaista etuutta ei saa ulosmittata.

Sopimus, joka tarkoittaa tämän lain mukaisen etuuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

53 §

Rahoitus

Vammaisuuksista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut korvataan valtion varoista.

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain ennakkona 90 prosenttia vammaisuuksien arvioiduista kuluista. Ennakoiden ja lopullisen valtion osuuden suorittamisesta ja sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut luetaan kansaneläkerahastosta maksettaviksi Kansaneläkelaitoksen toimintakuluiksi.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

54 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan vammaistukilakiin (124/1988), lapsen hoitotuesta annettuun lakiin (444/1969) tai eläkkeensaajien hoitotukea koskeviin kansaneläkelain (347/1956), jäljempänä vuoden 1956 kansaneläkelaki, säännöksiin tai niiden nojalla myönnettyyn tai maksettavaan etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista etuutta, jollei tästä laista muuta johdu.

55 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annettu vammaistukilaki ja lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annettu laki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

56 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva Suomessa asuvan henkilön asumisaikaan suhteutettu eläkkeensaajien hoitotuki muutetaan hakemusta tämän lain mukaiseksi eläkettä saavan hoitotueksi 1 päivästä tammikuuta 2008 lukien. Eläkkeensaajien hoitotuen muuttamisesta annetaan päätös pyynnöstä.

Lakia sovelletaan myös sen voimaan tullessa voimassa olleen vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain nojalla myönnettyihin eläkkeensaajien hoitotukiin, vammaistukiin ja lapsen hoitotukiin.

Lain voimaan tullessa maksussa olevien etuuksien maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perusteiden 32 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Kuitenkin lain voimaan tullessa maksussa olevan vammaistuen maksamista jatketaan 9 §:n 1 momentin mukaista etuutta lain voimaan tullessa saavalle henkilölle enintään siihen saakka, kunnes vammaistuen saaja täyttää 65 vuotta. Maksussa olevaksi etuudeksi katsotaan myös vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain perusteella keskeytetty vammaistuu.

Jos tämän lain mukainen etuus myönnetään tai tarkistetaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2008, sovelletaan vuoden 1956 kansaneläkelakia, vammaistukilakia ja lapsen hoitotuesta annettua lakia

Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneen ulkomaille maksettavan eläkkeensaajien hoitotuen maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perusteiden 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (123/1988) voimaantulosäännöksen 5 momentin perusteella, hoitotuen maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perusteiden 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen vammaistukilain 11 §:n 2 momentin perusteella on maksettu invalidirahan suurista vammaistukea tai jos vammaistukea on maksettu vammaistukilain 11 §:n 5 momentin perusteella, tuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea, hoitotuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (979/1996) voimaantulosäännöksen 6 momentin perusteella on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea, hoitotuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos hakemus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, etuutta ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

Tämän lain mukainen alle 16-vuotiaan vammaistuki vastaa lapsen hoitotuesta annetun lain mukaista lapsen hoitotukea. Tämän lain mukainen 16 vuotta täyttäneen vammaistuki vastaa vammaistukilain mukaista vammaistukea. Tämän lain mukainen eläkettä saavan hoitotuki vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea. Perusvammaistuki ja perushoitotuki vastaavat edellä mainittujen lakien mukaista alinta määrää, korotettu vammaistuki ja hoi-

totuki vastaavat etuuksien keskimmäistä määrää sekä ylin vammaistuki ja hoitotuki vastaavat tukien suurinta määrää. Ruokavaliokorvaus vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 30 a §:n 3 momentin mukaista ja vammaistukilain 2 §:n 3 momentin mukaista tukea.

Tämän lain 34 §:n 2 momenttia ja 35 §:ää sovelletaan myös ennen 1 päivää kesäkuuta

2004 aiheettomasti maksettuun etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 kulunut aika. Saatava vanhentuu kuitenkin aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua edellä mainitusta ajankohdasta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 571

L a k i**eläkkeensaajan asumistuesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset ja määritelmät

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on alentaa Suomessa asuvan henkilön asumismenoja maksamalla hänelle eläkkeensaajan asumistukea.

2 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaisesti asuu Suomessa.

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

HE 90/2006
StVM 56/2006
EV 283/2006

4 §

Avoliitto ja erillään asuminen

Tässä laissa *avoliitolla* tarkoitetaan sitä, että mies ja nainen, jotka eivät ole keskenään avioliitossa, elävät jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Jos aviopuolisot elävät jatkuvasti erillään 7 §:ssä tarkoitetun julkisen laitoshoidon tai muun syyn vuoksi eikä heillä ole yhteistä taloutta, heihin ei sovelleta tämän lain niitä säännöksiä, jotka koskevat avioliitossa olevia.

5 §

Asumismenot

Tässä laissa *asumismenoilla* tarkoitetaan:

1) asunnosta maksettavaa vuokraa, vastiketta tai asumispalveluyksikön palvelumaksumenon asumismeno-osuutta sekä erikseen maksettavia vesi- ja lämmityskustannuksia ja tontinvuokraa;

2) asumistuen hakijan tai hänen avio- tai avopuolisonsa omistaman omakotitalon lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksia;

3) asunnon hankkimiseksi tai kunnossapidämiseksi otettujen lainojen korkoja, jos asunnon omistaa asumistuen hakija tai hänen avio- tai avopuolisonsa; ja

4) asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) mukaisen asumisoikeuden hankkimiseksi tai asuntokauppalain (843/1994) 3 §:ssä tarkoitetun osaomistusasunnon hankkimista varten otettujen lainojen korkoja.

6 §

Lapsi

Tässä laissa *lapsella* tarkoitetaan asumistuen hakijan kanssa samassa asunnossa asuvaa hakijan tai hänen avio- tai avopuolisonsa alle 18-vuotiasta lasta tai lastensuojelulain (417/2007) 81 §:ssä tarkoitettua kasvattilasta.

7 §

Laitoshoido

Tässä laissa *laitoshoidolla* tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä.

Laitoshoido on julkista, jos hoitoa annetaan:

1) valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;

2) muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa;

3) muussa laitoshoidon toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista;

4) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitellusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti kunnan järjestämänä, tai jos tosiasiassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä; tai

5) yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikössä, jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidettavan henkilön hoidon kustantamiseen

kustantamalla vähintään puolet hoitomak-
susta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin laitoshoido on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja kunnat neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua julkista laitoshoidoa tai avohoidoa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

2 luku

Asumistuen määräytymisperusteet

8 §

Oikeus asumistukeen

Asumistukeen on oikeus henkilöllä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

Oikeus asumistukeen on myös henkilöllä, joka on täyttänyt 16 vuotta ja saa:

1) kansaneläkelain (568/2007) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, leskeneläkettä, kansaneläkelain voimaannpanosta annetun lain (569/2007) 2 §:n mukaista työttömyyseläkettä, 3 §:n mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä taikka 4 tai 5 §:ssä tarkoitettua leskeneläkettä;

2) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea työkyvyttömyyden perusteella;

3) eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain (39/2005) mukaista eläketukea tai mainitun lain 2 §:ssä tarkoitettua kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä;

4) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa lakiin perustuvaa työ- tai virkasuhteen perusteella maksettavaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai leskeneläkettä;

5) merimieseläkelain (1290/2006), työntekijän eläkelain 3 §:n 2 momentin 1 ja 3—7 kohdassa mainittujen työeläkelakien, työntekijän eläkelain voimaannpanolain (396/2006)

28 §:n, yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 28 §:n, maatalousyrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1281/2006) 27 §:n tai valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) 14 §:n mukaista työttömyyseläkettä taikka työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa yksilöllistä varhaiseläkettä;

6) täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön tai sotilasvammalain (404/1948) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä, leskeneläkettä, huoltoeläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi;

7) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta; viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;

8) kansanedustajain eläkelain (329/1967), kansanedustajain perhe-eläkelain (107/1990) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai leskeneläkettä; sekä

9) edellä mainittua etuutta vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Kun 2 momentin 4, 5 tai 8 kohdassa tarkoitettu työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa tämän lain mukaista asumistukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan asumistuen maksamista niin kauan kuin asumistuen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Tämän lain mukaiseen asumistukeen ei ole oikeutta ennen 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua, jos henkilö saa kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna.

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä henkilölle, joka saa asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea.

Huomioon otettavat asumismenot

Asumismenoina otetaan huomioon hakijan kohtuulliset asumismenot yhdestä Suomessa sijaitsevasta vakinaiseksi katsottavasta asunnosta, jossa hakija asuu asumistuen alkaessa. Jos asumistuen hakija joutuu ikänsä tai sairautensa, taikka asuntonsa kunnan tai sijainnin vuoksi asumaan tilapäisesti muussa kuin vakinaisessa asunnossaan, asumismenoina voidaan ottaa huomioon vakinaisen asunnon asumismenojen sijasta tilapäisen asunnon menot.

Hakijan asumismenoina otetaan huomioon myös samassa asunnossa asuvan:

1) avio- tai avopuolison sekä lasten asumismenot lukuun ottamatta eläkkeensaajan asumistukeen oikeutetun 16 vuotta täyttäneen lapsen asumismenoja;

2) hakijaa päätoimisesti hoitavan henkilön asumismenot, jos hakija ei tule toimeen ilman toisen henkilön jatkuvaa apua ja hakija saa tämän perusteella vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 9 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaista ylintä hoitotukea tai muuta sitä vastaavaa tukea; taikka

3) muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen henkilön asumismenot, jos hänen ei voida katsoa vastaavan omalta osaltaan asumismenoista. Tällaisen henkilön katsotaan vastaavan asumismenoista, jos hänen tulonsa ovat vähintään työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen täyden peruspäivärahan suuruiset.

Hakijan asumismenoina otetaan huomioon vain asumismenot, joista hän tosiasiallisesti vastaa eikä asumismenoista vastaaminen kuulu muulle henkilölle huoltovelvollisuuden vuoksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista omakotitalon asumismenoista sekä niistä lämmityskustannuksina hyväksyttävistä asumismenoista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja vedestä aiheutuvista kustannuksista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja joita asumistuen hakija ei maksa erillisenä kiinteänä vesimaksuna.

Ilman vakinaista asuntoa olevan hakijan asumismenot voidaan ottaa huomioon yhteismajoituksissa asuvien henkilöiden keskimää-

räisten asumismenojen mukaisina. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miten yhteismajoituksessa asuvien henkilöiden keskimääräiset asumismenot lasketaan.

10 §

Asumismenojen enimmäismäärä

Valtioneuvoston asetuksella säädetään asumistukea laskettaessa huomioon otettavien asumismenojen enimmäismääristä. Asumismenojen enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella.

Asumismenojen enimmäismäärää korotetaan 20 prosentilla, jos asumistuen hakijan kanssa samassa asunnossa asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen kanssaan asuu vähintään kolme lasta.

11 §

Asumismenojen omavastuuosuus

Asumismenojen omavastuuosuus muodostuu perusomavastuusta ja lisäomavastuusta.

Perusomavastuu on 491,51 euroa vuodessa.

Lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 6 986 euroa. Avio- tai avoliitossa olevan henkilön lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoitten yhteenlasketun vuositulon osasta, joka:

1) ylittää 10 240 euroa, jos toisella puolisolla ei ole oikeutta eläkkeensaajan asumistukeen; tai

2) ylittää 11 221 euroa, jos molemmilla puolisoilla on oikeus eläkkeensaajan asumistukeen tai toinen puolisoista saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna.

12 §

Vuositulo

Asumistukea laskettaessa vuositulona otetaan huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saamat tulot lukuun ottamatta 14 §:ssä mainittuja etuoikeutettuja tuloja.

Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos hakijan tai avio- taikka avopuoli-

son henkilökohtaiset korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa. Korkotuloja arvioitaessa talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään avio- tai avopuolisoiden osalta molempien talletuksista erikseen.

Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.

Vuositulona otetaan lisäksi huomioon kahdeksan prosenttia siitä 13 §:n mukaisesta omaisuudesta, josta on vähennetty velat ja jolla hakijan omaisuus ylittää 13 205 euroa tai avio- tai avopuolisoiden omaisuus ylittää 21 128 euroa.

Vuositulosta vähennetään velkojen korot lukuun ottamatta omassa käytössä olevan asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja ja kulutusluottojen korkoja.

13 §

Huomioon otettava omaisuus

Vuosituloa laskettaessa omaisuutena otetaan huomioon asumistuen hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa omistamat:

- 1) kiinteistöt;
- 2) elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtymien varoista;
- 3) metsäomaisuus;
- 4) talletukset, obligaatiot, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat;
- 5) julkisesti noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet; sekä
- 6) vakuutuslaitosten sijoitukset.

Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon niiden käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvona otetaan huomioon 70 prosenttia asumistuen myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutuslaitosten sijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

Talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään avio- tai avopuolisoiden osalta molempien talletuksista erikseen.

Omaisuuksina ei kuitenkaan oteta huomioon osuutta kuolinpesässä eikä hakijan taikka hänen avio- tai avopuolisensa omistamaa omassa käytössä olevaa asuntoa, johon asumistuki maksetaan. Asunnon katsotaan olevan hakijan omassa käytössä myös, jos hän asuu asumispalveluyksikössä ja hänen aviopuolisensa asuu edelleen hänen tai puolisojen yhteisesti omistamassa asunnossa.

14 §

Etu oikeudet tulot

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisensa:

- 1) kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaista rintamalisää eikä ylimääräistä rintamalisää;
- 2) sotilasavustuslain (781/1993) mukaista asumisavustusta tai opintotukilain (65/1994) mukaista asumislisää eikä etua omaan tarpeeseen käytetystä asunnosta;
- 3) opintotukilain mukaista opintorahaa;
- 4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 5) vammaisetuksista annetun lain mukaista eläkettä saavan hoitotukea tai 16 vuotta täyttäneen vammaistukea;
- 6) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukaista kuntoutusrahaa tai kuntoutuskorotusta eikä muuta työ- tai ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan kuntoutuksen tai koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;
- 7) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;
- 8) omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuvaa hoitopalkkiota;
- 9) sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai vastaavasta toiminnasta maksettavaa etuutta tai korvausta;
- 10) kustannusten korvauksia ja julkisesta

työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

11) tapaturmavakuutuslain (408/1948) tai sotilastapaturmalain mukaista haittarahaa tai muita haitan perusteella maksettavia korvauksia;

12) sotilasvammalain mukaista elinkorkoa;

13) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) mukaista korotusta;

14) eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettavaa rintama-avustusta;

15) edellä 1—14 kohdassa mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia; eikä

16) osuutta kuolinpesän tuotosta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 6 kohdassa säädetään, kansaneläkelain 14 §:n mukainen ja työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukainen työkyvyttömyyseläkkeenä maksettava kuntoutustuki, tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen päiväraha, tapaturmaeläke ja elinkorko sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen ansionmenetyksen korvaus ja työkyvyttömyyseläke otetaan kuitenkin tulona huomioon.

15 §

Asumistuen määrä

Asumistuen määrä on 85 prosenttia 5, 9 ja 10 §:n mukaisista huomioon otettavista vuotuisista asumismenoista, joista on vähennetty 11 §:n mukainen omavastuuosuus.

16 §

Avio- tai avopuolisoiden asumistuki

Avio- tai avopuolisolle lasketaan yhteinen asumistuki puolisojen tulojen ja yhden asunnon asumismenojen perusteella. Asumistuki maksetaan sille puolisolle, jolla on oikeus asumistukeen. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen, maksetaan asumistuki puoliksi kummallekin.

17 §

Asumistuen tarkistaminen

Asumistuki tarkistetaan, kun asumistuen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut kaksi vuotta (*määräaikaistarkistus*).

Asumistuki tarkistetaan myös, kun:

- 1) asumistuen saaja vaihtaa asuntoa;
- 2) asumistuen saaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu;
- 3) asumistuen saaja menee avoliittoon tai avoliitto päättyy;
- 4) asumistuen saajalla ei enää ole yhteistä taloutta aviopuolisonsa kanssa 4 §:n 2 momentissa mainituista syistä;
- 5) asumistuen saajan avio- tai avopuolison oikeus asumistukeen alkaa tai lakkaa;
- 6) huomioon otettavat vuosittaiset asumismenot ovat alentuneet tai nousseet vähintään 147 euroa (*asumismenojen huomattava muutos*);
- 7) asumistukeen vaikuttava vuositulo on noussut vähintään 734 euroa tai alentunut vähintään 367 euroa (*vuositulon huomattava muutos*) verrattuna 11 §:n 3 momentissa mainittuun lisäomavastuurajaan tai siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella asumistuki on laskettu; taikka
- 8) asumistukeen vaikuttava lapsi täyttää 18 vuotta.

Asumistukea ei kuitenkaan 2 momentin 6 kohdan mukaan tarkisteta, vaikka asumismenot ovat nousseet, jos asumistuki tarkistuksen vuoksi alenisi, ellei myös vuositulossa ole tapahtunut huomattavaa muutosta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, asumistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin asumistuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta. Viimeksi mainitulla tavalla menetellään aina, kun asumistuki tarkistetaan asumistuen saajan avioliiton purkautumisen tai avoliiton päättymisen johdosta silloin, kun asumistuen saajan avio- tai avopuoliso on kuollut.

Kun asumistuen saaja on vaihtanut asuntoa, asumistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta, jolta asumistuen saaja on maksanut koko kuukauden vuokran tai vastikkeen edel-

lyttäen, että hän on muuttanut asuntoon saman kuukauden aikana.

Asumistuen määrä muutetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona 10 §:ssä tarkoitettu enimmäismäärän korottamiseen oikeutettava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai pois siitä. Määrä laskeaan edellisen päätöksen määräytymisperusteiden ja sen antamisajankohdan mukaisen enimmäismäärän perusteella.

18 §

Asumistuen epääminen tai alentaminen

Jos henkilö on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siten, että se vaikuttaa hänen oikeuteensa saada asumistukea tai olennaisesti asumistuen suuruuteen, asumistukea ei myönnetä tai se myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman tällaista menettelyä. Asumistuen epääminen tai alentaminen voi kestää enintään kolmen vuoden ajan lasketuna epäämisen tai alentamisen alkamisesta.

19 §

Asumistuen vähimmäismäärä

Asumistukea ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

3 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

20 §

Asumistuen hakeminen

Asumistukea haetaan Kansaneläkelaitokselta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tämän lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos hakija sairauden, vanhuuden tai muun vastaavan syyn takia ei pysty itse hakemaan asumistukea tai muutoin huolehtimaan asumistukea koskevista eduistaan ja oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muukin henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hakijasta, käyttää puhevaltaa hakijan asumistukea koskevassa asiassa.

21 §

Takautuva hakuaika

Asumistukea maksetaan sen kuukauden alusta, jona oikeus siihen on syntynyt. Jos oikeus asumistukeen syntyy sen perusteella, että henkilö on täyttänyt 65 vuotta, asumistukea maksetaan 65 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Asumistukea ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen asumistuen hakemista. Samoin menetellään asumistukea korotettaessa.

22 §

Asumistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Asumistukihakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan, tämän avio- tai avopuolison ja lasten henkilöllisyystiedot;
- 2) tiedot muista asunnossa asuvista henkilöistä;
- 3) asumismenot ja niiden määrittämiseksi tarvittavat tiedot;
- 4) tiedot hakijan ja tämän avio- tai avopuolison 12 §:ssä tarkoitetuista tuloista ja 13 §:ssä tarkoitettusta omaisuudesta; sekä
- 5) tieto hakijan ja tämän avio- tai avopuolison 7 §:n 2 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä.

Asumistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) avioliiton solmimisesta ja avioliiton purkautumisesta;
- 2) avoliittoon menemisestä ja avoliiton päättymisestä;
- 3) 4 §:n 2 momentin mukaisesta erillään asumisesta;
- 4) asunnosta pois muutosta tai asunnon vaihtumisesta;
- 5) asumismenojensa alentumisesta;
- 6) asumistukilain mukaisen asumistuen myöntämisestä;
- 7) omien tai avio- tai avopuolisonsa 12 §:ssä tarkoitettujen tulojen ja 13 §:ssä tarkoitettua omaisuuden muutoksista;
- 8) 7 §:n mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä;
- 9) asunnossa asuvien henkilöiden lukumäärän muuttumisesta; ja

10) ulkomaille muutostaan tai ulkomailta oleskelustaan.

Asumistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja asumistuen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

23 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Asumistukea koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia.

24 §

Asumistukea koskeva päätös

Asumistuen hakijalle annetaan kirjallinen päätös asumistuen myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun asumistuki maksetaan 28 §:n perusteella tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:n mukaisen perhehoidon perusteella kunnan toimielimelle.

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

25 §

Maksaminen

Asumistuki maksetaan asumistuen saajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Asumistuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos asumistuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos asumistukeen oikeutettu on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, tuki maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolin-

pesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

Asumistuki maksetaan kunkin kuukauden 4 päivänä tai, jos se ei ole pankkipäivä, sitä edeltävänä pankkipäivänä. Takautuvat asumistukierät voidaan kuitenkin maksaa myös muuna pankkipäivänä.

26 §

Keskeyttäminen laitoshoidon vuoksi

Jos asumistuen saaja on 7 §:ssä tarkoitettussa jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa, asumistuen maksaminen keskeytetään hoidon alkamista seuraavan kymmenennen kuukauden alusta.

Asumistukea aletaan maksaa laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin asumistukea aletaan maksaa laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

27 §

Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan henkilön asumistuen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, asumistuen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohdasta seuraavan kuukauden alusta.

Asumistukea, joka on ollut keskeytyneenä 1 momentissa mainitusta syystä, ryhdytään maksamaan vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, asumistukea maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Siltä ajalta, jolta asumistuen maksaminen on keskeytettävä 1 momentissa mainitusta syystä, asumistuki voidaan maksaa toimeentulon turvaamiseksi asumistuen saajan sa-

massa asunnossa asuvalle avio- tai avopuolisolle ja lapsille.

28 §

Maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että asumistuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihoitolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi asumistuensaajan ja 9 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden asumiskustannusten alentamiseen, jos asumistuen maksaminen saajalle itselleen vaarantaa asumistuen saajan tai hänen perheenjäsentensä toimeentulon. Näin maksettua asumistukea ei saa vastoin asumistuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden asumiskustannusten alentamiseen, jolta asumistuki on suoritettu.

Esityksen asumistuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä asumistuen saaja, hänen avio- tai avopuolionsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

29 §

Takautuvan asumistuen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle

Takautuvasti myönnetty eläkkeensaajan asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa asumistukilain mukaista asumistukea vastaavalla osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää eläkkeensaajan asumistuen takautuvasti ajalle, jolta asumistuen saaja on saanut asumistukilain mukaista asumistukea tai kuulunut tällaista asumistukea saavaan ruokakuntaan.

30 §

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Asumistuki voidaan myöntää väliaikaisena, jos asumistuessa tulona huomioon otettavasta kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisesta työeläkkeestä, 22 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa mainituista eläk-

keistä ja korvauksista lukuun ottamatta niissä mainittuja perhe-eläkkeitä tai sotilasvammalain mukaisesta huoltoeläkkeestä on muutoksenhaku vireillä. Jos edellä mainittua eläkettä tai korvausta myönnetään takautuvasti, Kansaneläkelaitos saa periä takaisin samalta ajalta liikaa maksetun asumistuen tällaisesta eläkkeestä tai korvauksesta. Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun asumistuen myös silloin, kun työeläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea.

Kansaneläkelaitos voi periä kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisen eläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman eläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua asumistukea, jos eläkkeen maksaja:

- 1) oikaisee tai tarkistaa eläkkeen määrän lukuun ottamatta perhe-eläkettä;
- 2) myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuella jatkoa; tai
- 3) myöntää perhe-eläkkeen.

Edellä 2 momentissa säädetyllä tavalla menetellään myös kansaneläkelain 22 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja etuuksien osalta.

Edellä 1—3 momentissa mainituissa tilanteissa edellytetään, että Kansaneläkelaitos perii samalla takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä ja korvauksesta samalta ajalta liikaa maksettua kansaneläkettä.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa ja 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eläkkeen tai korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että eläke tai korvaus taikka osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

Asumistuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että asumistuen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta tukeen tai osan siitä. Jos asumistuen saaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Jos keskeytettyä asumistukea aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

32 §

Asumistuen lakkaaminen

Asumistuki lakkautetaan:

1) muuttoa seuraavan kuukauden alusta, jos asumistuen saaja muuttaa pois asunnosta, jonka asumismenoihin asumistuki on myönnetty, jollei asumistukea tarkisteta 17 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella;

2) sen kuukauden alusta, josta asumistuen saajalle aletaan maksaa asumistukilain mukaista asumistukea;

3) sen kuukauden alusta, jona asumistuen saaja on joutunut 7 §:n mukaiseen jatkuvaan laitoshoittoon ja hänen aviopuolisonsa asumistuki on tarkistettu 17 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti;

4) seuraavan kuukauden alusta, jona asumistuen saajan asumismenot lakkaavat; jos asumismenot lakkaavat kalenterikuukauden 1 päivänä, asumistuki lakkautetaan kuitenkin sen kuukauden alusta; tai

5) määräaikaistarkistuksen ajankohdasta, jos asumistuen saaja ei ole palauttanut häneltä pyydettyä hakemusta määräajassa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lakkautetaan asumistuki, kun edellytykset sen saamiseen eivät muutoin enää täyty. Asumistuki voidaan lakkauttaa myös tuensaajan pyynnöstä.

Asumistukea maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana asumistuen saaja on kuollut.

33 §

Takaisinperintä

Jos asumistukea on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu tuki on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johdunut asumistuen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti

maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös, jos takaisinperintää ei asumistuen saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan asumistuen määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman asumistuen saajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

34 §

Takaisin perittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun asumistuen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa asumistuen maksupäivästä lukien.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

4 luku

Muutoksenhaku

35 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosoikeus. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta säädetään sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta annetussa laissa (1299/2006) ja vakuutusosoikeudesta vakuutusosoikeuslaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

36 §

Muutoksenhaku aika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

37 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

38 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalle tai vakuutusosastolle annettava valitus on saapunut 36 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

39 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

40 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn asumistuen myöntämisestä tai myönnetyn asumistuen lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn asumistuen tai myöntää asumistuen aikaisempaa suurempana. Myös sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiain käsittellessään. Päätök-

seen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

41 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos asumistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu asumistuessa tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 42 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 39 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos asumistukea koskeva lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Tällaiseen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos tekee päätöksen poistamista koskevan vaatimuksen, se voi keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen vaatimuksensa mukaisesti siihen asti, kunnes asia on uudelleen ratkaistu.

Jos sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosaston tämän lain perusteella antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai se on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosasto voi asianosaisen tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Vakuutusosaston on varattava asianosaisille tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista.

Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoi-

man. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta.

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43 §

Tiedot asumistuen ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asumistuen ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta ja työttömyyskassalta;
- 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä; ja
- 6) työpaikkakassalta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asumistuen ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta koskien asumistuenhakijaa tai -saajaa sekä hänen avio- tai avopuolisoaan, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä asumistuen hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

44 §

Tiedot väestörekisteriviranomaiselta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sa-

lassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten väestörekisteriviranomaisilta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset.

45 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettulla toimielimellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä velvollisuus ilmoittaa tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoittoon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava asumistuen saajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

46 §

Tiedot laitoshoidosta koskevaa neuvottelumenettelyä varten

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden

tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelumenettelyssä saada pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveysviranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä.

Mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

47 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asumistukea käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen asumistukeen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

48 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 43 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa ja 44 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös sa-

lassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

49 §

Tiedot viranomaisille

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle sekä sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen asumistuki vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat tämän lain mukaista asumistukea saaneen henkilön:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista; sekä
- 3) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kansaneläkelaitoksella on 1 momentissa tarkoitettu oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettuja tietoja myös poliisi- ja syyttäväviranomaiselle siltä osin kuin tiedot ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä tai syytteen panoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei kuitenkaan saa antaa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

50 §

Tiedot asumistuen hakijalle

Kansaneläkelaitoksen on annettava asumistuen hakijalle etukäteen sopivin tavoin

tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

6 luku

Erinäiset säännökset

51 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Jos asumistuen maksaminen viivästyy, viivästynyt asumistuki maksetaan viivästysajalta korotettuna. Asumistuen korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on asumistuen maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Asumistukea ei kuitenkaan makseta korotettuna, jos se maksetaan Kansaneläkelaitokselle samalta ajalta maksetun asumistukilain mukaisen asumistuen suorituksiksi.

Viivästysajalta laskettua asumistuen korotusta ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

52 §

Viivästysaika

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt asumistuen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos asumistuessa tulona huomioon otettava eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle asumistuen erälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä kuin 1 momentissa tarkoitetusta ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos asumistukea ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan asumistukea korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tieteen on lakannut. Jos asumistuen suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan asumistukea korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

53 §

Indeksisidonnaisuus

Tässä laissa säädetyt rahamäärät lukuun ottamatta 12 §:n 2 momentissa ja 13 §:n 3 momentissa mainittuja rahamääriä sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annettussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

54 §

Lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannusten sekä asumismenojen enimmäismäärien tarkistaminen

Valtioneuvoston asetuksella tarkistetaan vuosittain 9 §:n 4 momentissa tarkoitetut lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannukset sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitetut keskimääräiset asumismenot enintään asumismenojen muutosta vastaavasti.

Asumismenojen enimmäismäärät sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkistetaan vuosittain asumismenojen enimmäismäärät siten, että ne vastaavat asumismenojen muuttosta.

55 §

Rahamäärien pyöristäminen

Asumistukea määrättäessä otetaan asumismenot ja niiden enimmäismäärät, tulo- ja omaisuuserät sekä tässä laissa säädettyt rahamäärät huomioon vuosimääräisinä pyöristettyinä täysiksi euroiksi. Asumistuen perusomavastuu, maksettava asumistuki ja asumistuen vähimmäismäärä pyöristetään kuukausimääräisenä lähimpään senttiin.

56 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Asumistukea ei saa ulosmitata. Sopimus, joka tarkoittaa asumistuen siirtämistä toiselle, on mitätön.

57 §

Rahoitus

Eläkkeensaajan asumistuista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut korvataan valtion varoista.

Valtion on suoritettava kuukausittain valtion osuuden ennakkoa Kansaneläkelaitokselle siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut katsotaan kansaneläkerahastosta maksettaviksi Kansaneläkelaitoksen toimintakuluiksi.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

58 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan eläkkeensaajien asu-

mistukilakiin (591/1978) tai sen nojalla myönnettävään tai maksettavaan asumistukeen, viittauksen katsotaan tarkoittavan viittausta tämän lain vastaaviin säännöksiin ja tämän lain mukaiseen asumistukeen, jollei tästä laista muuta johdu.

59 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annettu eläkkeensaajien asumistukilaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

60 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevien asumistukien maksamista jatketaan entisin perustein tämän lain 17 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes asumistuki lakkaa.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevassa asumistuessa olevat eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta annetun lain (473/1991) voimaantulosäännöksen 2 momentissa tarkoitetut tulojen vähennyksenä huomioon otetut asuntolainojen korot ja kulutusluottojen korot poistetaan asteittain siten, että velkojen korkojen yhteismäärää pienennetään 1 päivästä tammikuuta 2008 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden alusta 20 prosenttia kuitenkin vähintään 250 euroa. Pienennys lasketaan 31 päivänä joulukuuta 2007 maksussa olleessa asumistuessa huomioon otetusta asuntolainojen ja kulutusluottojen korkojen yhteismäärästä.

Jos lapsi on täyttänyt 16 vuotta ennen tämän lain voimaantuloa, mutta on alle 18-vuotias lain voimaan tullessa, asumistuen saajan asumismenojen enimmäismäärää korotetaan 10 §:n perusteella asumistuen seuraavassa 17 §:n mukaisessa tarkistuksessa.

Jos asumistukihakemus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, asumistukea ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 572

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 9 a ja 9 b § sekä 17 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 9 a § laeissa 1494/1995, 317/2000 ja 727/2001, 9 b § laissa 983/1996 sekä 17 §:n 1 momentti laissa 370/2004, seuraavasti:

9 a §

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamalisänsaajalla, jolle maksetaan kansaneläkettä.

Ylimääräinen rintamalisä on täysimääräisenä 45 prosenttia ja kuitenkin vähintään 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 981,60 euroa vuodessa. Jos henkilöllä on kansaneläkelain (568/2007) 22 §:ssä ja kansaneläkelain voimaantulon jälkeen annetun lain (569/2007) 8 §:ssä tarkoitettua tuloa, lukuun ottamatta kansaneläkelain 23 §:n 6 kohdassa tarkoitettua työeläkkeen korotusta ja kansaneläkelain voimaantulon jälkeen annetun lain 10 §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitettua etuutta tai korotusta, edellä mainittu 45 prosentin määrä alenee prosenttiyksikön kutakin tulon 58,36 euron vuotuista määrää kohden kansaneläkelain 20 §:n mukaiseen tulojaan saakka ja sen jälkeen prosenttiyksikön kutakin tulon 144,38 euron vuotuista määrää kohden. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulo otetaan huomioon samalla tavalla kuin henkilön kansaneläkettä määrättäessä.

Jos kansaneläke on kansaneläkelain 10 §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan edellä mainittua 981,60 euron määrää lykäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen rahamäärien ylittävästä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 5,07 euron suuruisena.

Jos eläkkeensaajan kansaneläkettä olisi alennettava kansaneläkelain 108 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti laitoshoidon perusteella, ylimääräinen rintamalisä lasketaan kuitenkin alentamattomasta kansaneläkkeestä. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 21 §:n mukaisesti suhteutettu aikaan, jonka vakuutettu on asunut Suomessa, ylimääräinen rintamalisä lasketaan suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on tarkistettava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti tarkistettava tai se on lakkautettava.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansanelä-

kelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 55, 62—65, 67, 71—84, 86, 88, 91, 96, 106, 107, 110 ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa säädetty rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 573

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/1988) 2 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti laissa 984/1996 ja 10 §:n 1 momentti laissa 371/2004, seuraavasti:

2 §
Rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle henkilölle, joka ei saa kansaneläkelain (568/2007) mukaista kansaneläkettä.

54 §:n 1 ja 2 momentissa, 63, 75—84, 86, 91, 96, 106 ja 107 §:ssä, 110 §:n 2 momentissa ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

10 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 574

L a k i**eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta 28 päivänä tammikuuta 2005 annetun lain (39/2005) 2 §:n 1 momentti, 3, 6, 8, 9 ja 12 §, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 § ja 20 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 943/2005, sekä *lisätään* 13 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

2 §

Eläketuen saajan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Edellä 1 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä on oikeus kansaneläkelain (568/2007) ja 5 §:ssä mainittujen eläkelakien mukaiseen vanhuuseläkkeeseen 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vanhuuseläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä.

3 §

Suhde muihin etuuksiin

Oikeutta eläketukeen ei ole henkilöllä, joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä taikka kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (569/2007) mukaista työttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) mukaista työttömyyseläkettä tai työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaantulosäännöksen mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä taikka vastaavaa ulkomailta maksettua eläkettä.

HE 90/2006
 StVM 56/2006
 EV 283/2006

Eläketuen saajalla on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan vastaavasti kuin vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä sairausvakuutuslain 8 luvun 6 §:n mukaan. Eläketuen saajalla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen.

Eläketuen saajalla on oikeus lapsikorotukseen siten kuin kansaneläkelain 51 §:ssä säädetään.

Jos eläketuen saajalla on oikeus saada kansaneläkelain mukainen leskeneläkkeen alkueläke, alkueläkettä maksetaan se määrä, jolla alkueläke ylittää kansaneläkeosuuden määrän. Eläketukea ja kansaneläkelain mukaista leskeneläkkeen jatkoeläkettä ei makseta samanaikaisesti.

6 §

Kansaneläkeosuuden määrä

Täysimääräinen kansaneläkeosuus on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos eläketuen saaja on avio- tai avoliitossa, täysimääräinen kansaneläkeosuus on 430,54 euroa kuukaudessa.

Eläketuen kansaneläkeosuuden määrä lasketaan siten, että täysimääräisestä kansaneläkeosuudesta vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 536 euroa vuo-

deksi. Vuositulona otetaan huomioon 5 §:ssä mainittu työeläkeosuus sekä kansaneläkelain 22 §:n 1 ja 2 momentissa mainitut etuudet. Eläketuen määräytymiseen vaikuttavat tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Jos eläketuen hakija on asunut ulkomailla, kansaneläkeosuuden määrään sovelletaan, mitä kansaneläkelain 21 §:n 1—4 momentissa säädetään.

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

8 §

Eläketuki laitoshoidon ja vankeusrangaistuksen aikana

Eläketuen kansaneläkeosuuden maksamiseen eläketuen saajan laitoshoidon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 5 ja 107 §:ssä säädetään.

Eläketuen maksamiseen eläketuen saajan vankeusrangaistuksen ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 66 §:ssä säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta tai purkautumisesta, avoliittoon menemisestä tai avoliiton päättymisestä, eläketukeen vaikuttavissa tuloissa tapahtuneesta muutoksesta, ulkomaille muuttamisesta, laitoshoitoon joutumisesta sekä muista vastaavista eläketuen maksamiseksi välttämättömistä tiedoista.

12 §

Eläketuen maksaminen

Eläketuki maksetaan kuukausittain siten kuin kansaneläkelain 64 §:n 1 momentissa säädetään saajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Eläketuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää Kansaneläkelaitoksen hyväksymän erityisen synn.

13 §

Eläketuen väliaikainen maksaminen

Jos eläketuen hakijan muussa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 soveltavassa maassa karttuneiden vakuutusaikojen selvittely on kesken, voidaan eläketuki myöntää väliaikaisena siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää.

14 §

Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Jos eläketukea saava henkilö tulee 5 §:ssä mainituissa laeissa tai kansaneläkelain 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla työkyvyttömäksi, eläketuen saajalle voidaan myöntää hakemuksesta työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Eläketuki lakkautetaan työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohdasta.

16 §

Eläketuen tarkistaminen

Eläketuen kansaneläkeosuus tarkistetaan, jos;

- 1) eläketuen saaja solmii avioliiton tai hänen avioliittonsa purkautuu;
- 2) eläketuen saaja menee avoliittoon tai hänen avioliittonsa päättyy; tai
- 3) eläketukeen vaikuttavissa vuosituloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonaisuudesta johtuva muutos.

18 §

Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että eläketuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa

tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi eläketuen saajan ja hänen kansaneläkelain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua eläketukea ei saa vastoin eläketuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta eläketuki on maksettu.

Esityksen eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä tuensaaja, hänen avio- tai avopuolisonsa, muu omaistensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

20 §

Ulosmittauskielto

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei saa ulosmitata ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 93 §:ssä säädetään.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kalleusluokan mukaisesti maksussa oleva eläketuen kansaneläkeosuus muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain 6 §:n mukaan maksettavaksi ilman hakemusta. Päätös eläketuen muuttamisesta annetaan eläketuen saajan pyynnöstä. Muutoin tämän lain voimaan tullessa maksussa olevan eläketuen maksamista jatketaan entisin perustein tämän lain 16 §:n mukaiseen eläketuen kansaneläkeosuuden tarkistamiseen saakka tai siihen saakka, kunnes eläketuki lakkaa.

Tämän lain 6 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 575

Laki**maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 7 §:n 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 1 kohta, 6 §, 7 §:n otsikko ja 2 momentti, 9 ja 14 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 21—23 §, 26 §:n 1 momentti, 31 §, 32 §:n 3 momentti, 33 §:n 2 ja 5 momentti sekä 36 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 942/2005, sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maahanmuuttajalla* Suomeen muuttanutta 16 vuotta täyttänyttä henkilöä, joka on asunut Suomessa vähemmän kuin kansaneläkelain (568/2007) 21 §:ssä säädetyn täysimääräiseen kansaneläkkeeseen oikeuttavan ajan;

4 §

Erityistuen myöntämisedellytykset

Tätä lakia sovellettaessa Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n perusteella.

6 §

Erityistuen määrä

Erityistuen määrä on täysimääräisen erityistuen ja 7 §:n mukaisten huomioon otettavien tulojen erotus.

Täysimääräinen erityistuki on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos erityistuen saaja on avioliitossa, täysimääräinen erityistuki on 430,54 euroa kuukaudessa.

7 §

Huomioon otettavat tulot (vuositulo)

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (*etu-oikeutetut tulot*):

- 1) toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea;
- 2) valtion tai kunnan varoista suoritettavaa asumistukea;
- 3) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 4) kansaneläkelain 51 §:n mukaista lapsikorotusta;
- 5) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta;
- 6) työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen lapsikorotusta;
- 7) vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukaista hoitotukea tai sairauden tai vamman perusteella maksettavaa muuta vastaavaa tukea tai korvausta;

8) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisia rintamalisiä;

9) sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa;

10) eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettavaa rintama-avustusta; eikä

11) edellä mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

9 §

Erityistuen vähimmäismäärä ja pyöristys

Erityistukea ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

Erityistuen määräytymiseen vaikuttavat tuoterät pyöristetään lähimpään euroon.

14 §

Erityistuen alkaminen eräissä tilanteissa

Työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla on viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 2 §:n nojalla päivärahaan. Jos oikeutta päivärahaan ei ole, työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa kuitenkin vasta, kun sairausvakuutuslain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitettua aikaa vastaava aika on päättynyt. Tämä ei kuitenkaan koske hakijaa, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on täyttänyt 15 vuotta.

Jos henkilölle on myönnetty työeläkeläiden ja kansaneläkeläiden mukainen työkyvyttömyyseläke, työkyvyttömyyden perusteella myönnettävä erityistuki myönnetään samasta ajankohdasta. Henkilölle, joka on täyttänyt 63 vuotta, voidaan myöntää erityistuki työkyvyttömyyden perusteella työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan siitä lukien, kun hänelle on myönnetty työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukainen vanhuuseläke ja kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Erityistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliittonsa purkautumisesta, erityistukeen vaikuttavissa tuloissaan tapahtuneesta muutoksesta, ulkomailla oleskelustaan, laitoshoitoon joutumisestaan sekä muista vastaavista erityistuen maksamiseksi välttämättömistä tiedoista.

19 §

Erityistuen tarkistaminen

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tarkistetaan erityistuki:

1) jos erityistukeen vaikuttava vuositulo on noussut vähintään 734 euroa tai alentunut vähintään 367 euroa;

2) kun erityistuen saajalle maksettava kansaneläke tai kansaneläkelain mukainen perheläke tarkistetaan; tai

3) jos erityistuen saaja solmii avioliiton tai jos hänen avioliittonsa purkautuu.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, erityistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin erityistuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta. Kuitenkin kun erityistukea työkyvyttömyyden perusteella saava täyttää 65 vuotta, tarkistetaan erityistuki 65 vuoden täyttymistä seuraavan kuukauden alusta 65 vuotta täyttäneelle maksettavaksi erityistueksi.

21 §

Erityistuki laitoshoidon aikana

Erityistukea ei makseta, kun tuen saaja on ollut kansaneläkelain 5 §:ssä tarkoitettussa hoidossa yli kolme kuukautta, siltä osin kuin tuki yhdessä maksettavan kansaneläkkeen kanssa ylittää 256,36 euroa kuukaudessa tai, jos tuensaaja on avioliitossa, siltä osin kuin se ylittää 231,76 euroa kuukaudessa.

Jos jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa oleva tuen saaja saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea, erityistukea maksetaan kuitenkin alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt yhdeksän kuukautta.

Etuutta maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin etuus maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

22 §

Erityistuki vankeusrangaistuksen aikana

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan henkilön erityistuen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, erityistuen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohdtaa seuraavan kuukauden alusta.

Erityistukea, jonka maksaminen on ollut keskeytyneenä 1 momentissa mainitusta syystä, ryhdytään maksamaan vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, etuutta maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Siltä ajalta, jolta erityistuen maksaminen on keskeytettävä 1 momentissa mainitusta syystä, erityistuki voidaan maksaa tuen saajan puolisolalle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille, jos heidän toimeentulonsa on riippuvainen erityistuesta.

23 §

Erityistuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että erityistuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa

tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi erityistuen saajan ja hänen edellä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua erityistukea ei saa vastoin tuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta erityistuki on maksettu.

Esityksen erityistuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä tuensaaja, hänen aviopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

26 §

Erityistuen alentaminen

Jos henkilö on heikentänyt taloudellista asemaansa taikka ryhtynyt muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että erityistukea myönnettäisiin virheellisin perustein, tukea ei myönnetä tai se myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman tällaista menettelyä tai toimenpidettä.

31 §

Päätöksen oikaiseminen

Jos erityistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, asiaosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

32 §

Takaisinperintä

Takaisinperittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman suostumusta kuittaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain erityistukeen, kansaneläkelain mukaiseen kansaneläkkeeseen ja kansaneläkelain mukaiseen perhe-eläkkeeseen.

33 §

Tietojensaantioikeus

— — — — —
 Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitokselta koskien etuudenhakijaa tai -saajaa ja hänen puolisoaan, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

— — — — —
 Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 88 ja 89 §:ssä, 90 §:n 3 kohdassa sekä 95 ja 96 §:ssä säädetään.

36 §

Ulosmittaus

— — — — —
 Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 93 §:ssä säädetään.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva maahanmuuttajan erityistuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain 6 §:n mukaan maksettavaksi.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva erityistuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain mukaiseksi siten, ettei sotilasvammalain mukaista elinkorkoa eikä omaisuudesta laskettua tuloa oteta tulona huomioon erityistukea määrättäessä.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevien erityistukien maksamista jatketaan muutoin entisin perustein maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 19 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes erityistuki lakkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettut muutokset tehdään ilman hakemusta ja erityistuen muuttamisesta annetaan päätös erityistuen saajan pyynnöstä.

Tämän lain 6, 19 ja 21 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 576

L a k i

työttömyysturvalain 9 luvun 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 9 luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1009/2003, seuraavasti:

9 luku

Työmarkkinatuen määrä ja kesto

3 §

Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 536 euroa ylittäväältä osalta kuukaudessa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän

keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Työmarkkinatuki määrätään tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 577

L a k i**sotilasavustuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 22 a §:n 2 momentti sekä 27 §, sellaisina kuin niistä on 22 a §:n 2 momentti laissa 690/2002, sekä *muutetaan* 3, 8, 9 ja 11 §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 §:n 1 momentti sekä 22 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laissa 1266/1995, 8 ja 9 § osaksi laissa 986/1996, 11 § osaksi mainituissa laeissa 1266/1995 ja 986/1996 sekä laissa 593/2001, 12 §:n 1 momentti mainituissa laissa 1266/1995, 16 §:n otsikko ja 1 momentti laissa 534/2001 sekä 22 a §:n 3 momentti mainituissa laissa 690/2002, seuraavasti:

3 §

Sotilasavustus

Sotilasavustuksena maksetaan:

- 1) asevelvollisen omaiselle perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus turvaamaan hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaavan kohtuullisen toimeentulon, jollei hän saa sitä käytettävissään olevista tuloista;
- 2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin menoihin;
- 3) asevelvolliselle itselleen 10 a §:ssä tarkoitettujen opintolainojen korot.

8 §

Perusavustus

Perusavustus kattaa jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle

maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruisen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

9 §

Asumisavustus

Asumisavustus korvaa vuokra-, omistustai asumisoikeusasunnosta aiheutuvat todelliset asumismenot. Vuokramenot korvataan enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja

sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot.

11 §

Huomioon otettavat tulot

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

- 1) tämän lain mukaista etuutta;
- 2) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;
- 2 a) työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta;
- 2 b) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta;
- 3) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta;
- 4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 5) vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) mukaista etuutta
- 6) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyysrahaa;
- 7) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;
- 8) asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea;
- 9) veronpalautuksia; eikä
- 10) omaisuudesta saatavaa tuottoa.

12 §

Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8—10 ja 10 a §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus.

14 §

Maksamisaika

Sotilasavustus maksetaan sen kuukauden alusta, jona sitä on haettu, aikaisintaan kuitenkin palvelukseenastumispäivästä tai, jos oikeus avustukseen on syntynyt myöhemmin, sanotusta ajankohdasta lukien, sen kalenterikuukauden loppuun, jona asevelvollinen on kotiutettu tai hänen palveluksensa on keskeytynyt yhdenjaksoisesti vähintään 14 vuorokauden ajaksi siten, ettei kyseistä keskeytysaikaa lueta asianomaisen palvelusajaksi. Reservin kertausharjoituksiin, vapaaehtoiisiin harjoituksiin puolustusvoimissa tai täydennyspalvelukseen kutsutulle asevelvolliselle ja hänen omaiselleen avustus maksetaan koko palvelusajalta.

16 §

Avustuksen maksaminen ja avustuserän menettäminen

Sotilasavustus maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen etukäteen kuukausittain. Maksupäivä on kunkin kuukauden ensimmäinen tai toinen pankkipäivä. Reservin kertausharjoituksiin, vapaaehtoiisiin harjoituksiin puolustusvoimissa tai täydennyspalvelukseen kutsutulle tai hänen omaiselleen avustus maksetaan jälkikäteen joko kuukausittain tai kertasuorituksena.

17 §

Maksaminen erityistapauksissa

Avustuksesta on vähennettävä sitä aikaa vastaava osa, jonka avustusta saava asevelvollisen omainen on vähintään 14 vuorokautta

- 1) suorittamassa vankilassa ehdotonta vankeusrangaistusta; tai
- 2) elatuksen sisältävässä kunnan tai kuntayhtymän järjestämässä sairaala-, laitos- tai perhehoidossa.

22 a §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksettua sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten vankilalta tiedot rangaistuksen alkamisesta, vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Tämän lain voimaan tullessa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva sotilasavustus muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 ilman eri hakemusta tämän lain 8 §:n mukaan maksettavaksi.

Lakia sovelletaan sen voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään taikka sotilasavustuslain 12 §:n 3 momentin perusteella tarkistettavaan tukeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 578

Laki**sotilasvammalain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/1948) 14 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 972/1980,
muutetaan 6 §:n 4 momentti, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 30 §:n 4 momentti ja 43 a §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti laissa 1022/2004, 14 §:n 2 momentti ja 18 §:n 1 momentti laissa 536/2001, 30 §:n 4 momentti laissa 602/1986 ja 43 a §:n 1 momentti laissa 1124/1983, sekä
lisätään 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 304/1975 sekä mainituissa laeissa 602/1986 ja 536/2001, uusi 5—7 momentti seuraavasti:

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista ja 4 kohdan mukaisista asumispalveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoidon palveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Huoltoeläkkeen vuotuismäärä on:
 1) leskelle 5 630,78 euroa;
 2) lapselle 3 167,32 ja täysorvolle 6 334,63 euroa;
 3) vanhemmalle 3 167,32 euroa;
 4) muulle omaiselle 1 407,70 euroa.

18 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on 8 §:n mukaan vahvistettu vähintään 20 prosentiksi, voidaan hakemuksesta myöntää määräajaksi tai, jos vahingoittunut tai sairastunut on täyttänyt 65 vuotta, toistaiseksi täydennyskorko. Täyden-

nyskoron täysi määrä on 6 398,62 euroa vuodessa, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, tai 4 265,74 euroa vuodessa, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähemmän kuin 30 prosenttia.

30 §

Jos huoltoeläkkeen saaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukaista asumistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään valituksen johdosta huoltoeläkettä takautuvasti, Valtiokonttorin on suoritettava takautuvasti maksettava huoltoeläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeensaajan asumistuen määrää.

Valtiokonttori maksaa myös takautuvasti myöntämänsä huoltoeläkkeen Kansaneläkelaitokselle sen samalta ajalta liikaa maksaman kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeensaajan asumistuen korvaukseksi.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Huoltoeläke maksetaan 4 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Kansaneläkelaitokselle sen liikaa maksaman eläkkeensaajan asumistuen korvaamiseksi vain, jos huoltoeläkettä maksetaan samalla liikaa maksetun kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän tai leskeneläkkeen täydennysmäärän korvaukseksi.

Huoltoeläke maksetaan Kansaneläkelaitokselle vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva vaatimus on tehty Valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen huoltoeläkkeen maksupäivää.

43 a §

Tämän lain mukaisesti suoritettavien korvausten määriin tehdään indeksitarkistus noudattaen vastaavasti, mitä työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Tässä laissa säädettyt rahamäärät vastaavat työeläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 1995 maksettavina olevien korvausten suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 579

Laki**Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (566/2005) 4 §:n 5 kohta, 9 §:n 1 momentti, 34 §, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 39 §:n 1 momentti, 47 §:n 2 momentin 2 kohta, 60 §:n 6 momentti ja 67 § seuraavasti:

4 §

Määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) työeläkelaeilla työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittuja yksityisten ja julkisten alojen työeläkelakeja.

9 §

Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen

Vaikeavammaisella vakuutetulla, joka ei ole julkisessa laitoshoidossa, on oikeus saada työ- tai toimintakyvyn turvaamiseksi tai parantamiseksi tarpeellista lääkinnällistä kuntoutusta, jos hän saa alle 65-vuotiaana vammaisuuksista annetun lain (570/2007) 2 luvun perusteella:

- 1) korotettua tai ylintä alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 2) korotettua tai ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea;
- 3) korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea; taikka
- 4) ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea työkyvyttömyyseläkkeen lepäämisajalta.

34 §

Eläkkeensaajan kuntoutusraha

Kuntoutusraha on päivää kohden kahdeskymmenesviidesosa kuukausittain maksettavien tässä pykälässä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärän kymmenesosasta, jos kuntoutuja saa:

1) täyttä työkyvyttömyyseläkettä työeläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien perusteella taikka työttömyyseläkettä merimieseläkelain (1290/2006), työntekijän eläkelain 3 §:n 2 momentin 1 ja 3—7 kohdassa mainittujen työeläkelakien, työntekijän eläkelain voimaantulolain (396/2006) 28 §:n, yrittäjän eläkelain voimaantulosta annetun lain (1273/2006) 28 §:n, maatalousyrittäjän eläkelain voimaantulosta annetun lain (1281/2006) 27 §:n tai valtion eläkelain voimaantulosta annetun lain (1296/2006) 14 §:n perusteella;

2) työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain (568/2007) 12 §:n perusteella lukuun ottamatta 4 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kansaneläkelain voimaantulosta annetun lain (569/2007) 2 §:n perusteella työttömyyseläkettä; tai

3) sukupolvenvaihdoseläkettä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) perusteella.

38 §

Maksaminen ilman yhteensovitusta

Kuntoutusrahasta ei vähennetä seuraavia kuntoutujan saamia etuuksia:

2) työkyvyttömyyseläke kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin nojalla;

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti vanhuuseläkettä tai korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle ottaen kuitenkin huomioon, mitä työntekijän eläkelain 43 §:n 2 momentissa säädetään.

47 §

Maksaminen työnantajalle

Kuntoutusraha jaetaan:

2) yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaan vakuutetulle ja hänen työnantajalleen näiden eläkelakien mukaan vahvistetun työtulon ja työnantajan maksaman palkan suhteessa, jos kuntoutuja työskentelee samanaikaisesti sekä yrittäjän eläkelain 3 §:n tai maatalousyrittäjän

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

eläkelain 3 §:n mukaisena yrittäjänä että muun työnantajan palveluksessa.

60 §

Tietojensaantioikeus

Vankilalla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistusajan alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä.

67 §

Indeksitarkistus

Kuntoutusraha, joka määräytyy 32, 33 tai 35 §:n mukaan, tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä. Vastaavasti 35 §:ssä tarkoitettua rahamäärää tarkistetaan työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettun työeläkeindeksin muutoksen edellyttämällä tavalla ja 37 §:ssä tarkoitettua rahamäärää siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 580

Laki**asumistukilain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 2 §:n 2—4 kohta, 3 §:n 3 momentti ja 25 a §:n 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 2—4 kohta laissa 42/2000, 3 §:n 3 momentti laissa 195/1999 ja 25 a §:n 2 kohta laissa 689/2002, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a ja 16 a § seuraavasti:

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

2) yhden henkilön ruokakunnalle, jos hakija täyttää eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 8 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajan asumistuen saamiseen;

3) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajan asumistuen saamiseen; eikä

4) ruokakunnalle, johon kuuluva saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea.

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlaske-

tusta 3 a §:n mukaisesta omaisuudesta viisi-toista prosenttia jaettuna kahdellatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston asetuksella vuosittain ruokakunnan koon mukaan säädettävän määrän. Omaisuudesta vähennetään velat. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta valtioneuvoston asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisen ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

3 a §

Pysyviä kuukausituloja laskettaessa otetaan omaisuutena huomioon ruokakuntaan kuuluvan henkilön omistamat:

- 1) kiinteistöt;
- 2) elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtymien varoista;
- 3) metsäomaisuus;
- 4) talletukset, obligaatiot, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat;
- 5) julkisesti noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet; sekä
- 6) vakuutussijoitukset.

Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvoksi otetaan 70 prosenttia myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

Talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista erikseen.

Omaisuutena ei kuitenkaan oteta huo-

mioon ruokakunnan omassa käytössä olevaa asuntoa eikä osuutta kuolinpesässä.

16 a §

Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea.

25 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sallassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten:

- 2) vankilalta tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2008. Sitä sovelletaan lain voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 581

L a k i**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 19 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 944/2005, seuraavasti:

19 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muutetaan:

1) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti;

3) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti; ja

4) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2008 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain (568/2007) 19 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa tarkoitettu luopumistuen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä muutoin tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 582

L a k i**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 16 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 945/2005, seuraavasti:

16 §

Sen estämättä, mitä 1, 3 ja 4 momentissa säädetään, muutetaan:

1) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti;

3) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti; ja

4) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2008 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain (568/2007) 19 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä muutoin tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*HE 90/2006
StVM 56/2006
EV 283/2006

12 895043/84

N:o 583**Laki****toimeentulotuesta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1412/1997) 9 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, sellaisena kuin niistä ovat 9 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 535/2001 ja 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 49/2005, seuraavasti:

9 §

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti on:

1) yksin asuvalla henkilöllä ja yksinhuoltajalla 361,86 euroa;

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

4) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta eikä vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) mukaista etuutta;

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua

ylläpitokorvausta sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva toimeentulotuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 ilman hakemusta tämän lain 9 §:n mukaan maksettavaksi.

Tämän lain 9 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 584

Laki**sosiaalihuoltolain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 29 e §, 40 a §:n 2 momentti sekä 48 §, sellaisina kuin niistä ovat 29 e § laissa 1310/2003 ja 40 a §:n 2 momentti laissa 125/2006, seuraavasti:

29 e §

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukaisia alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja ruokavaliokorvausta, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

HE 90/2006
 StVM 56/2006
 EV 283/2006

40 a §

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Vastaavasti kunnan on järjestettävä pääsy sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin vammaisetuksista annetun lain 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista eläkettä saavan hoitotukea saavalle.

48 §

Muutosta valtion viranomaisen sosiaalihuoltoasiassa tekemään päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

1898

N:o 584

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2008. ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.
Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 585

L a k i**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1422/2001, seuraavasti:

10 a §

*Päivähoitomaksun määräämisen perusteena
 ovat tulot*

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukaista etuutta, kansaneläkelain (568/2007) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntou-

tusetuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 586

L a k i

asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/1993) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 635/2004, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä *sosiaaliturva-asetus*, muuta johdu, tämän lain mukaan ratkaistaan, onko henkilöön sovellettava seuraavaa sosiaaliturvalainsäädäntöä:

1) kansaneläkelaki (568/2007), lapsilisä-

laki (796/1992), äitiysavustuslaki (477/1993) ja asumistukilaki (408/1975); sekä

2) eläkkeensaajan asumistuesta annettu laki (571/2007), vammaisetuuksista annettu laki (570/2007), rintamasotilaseläkelaki (119/1977) ja maahanmuuttajan erityistuesta annettu laki (1192/2002), kun on kyse tämän lain 3, 3 a ja 4 §:stä sekä 3 ja 4 luvun säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

N:o 587

Laki**Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Kansaneläkelaitoksesta 17 päivänä elokuuta 2001 annettuun lakiin (731/2001) uusi
 3 a luku seuraavasti:

3 a luku

12 c §

Rahastot*Eläkevastuun kattaminen*

12 a §

Kansaneläkelaitoksen rahastot

Kansaneläkelaitoksen rahastot ovat kansaneläkerahasto, sairausvakuutusrahasto ja eläkevastuurahasto. Kansaneläkerahastosta säädetään kansaneläkelaisissa (568/2007) ja sairausvakuutusrahastosta sairausvakuutuslaissa (1224/2004).

Kansaneläkelaitoksen rahastoilla on oikeus erityisestä syystä rahastojen luotonannossa noudatetuin ehdoin lainata varoja toisilleen vakuutta vaatimatta.

12 b §

Eläkevastuurahasto

Eläkevastuurahaston varat ovat Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Rahaston varoista maksetaan 13 §:ssä tarkoitettut eläkkeet ja perhe-eläkkeet.

Eläkevastuun kattamiseksi ja eläkkeiden maksamiseksi on kansaneläkerahastosta ja sairausvakuutusrahastosta suoritettava kannatusmaksua. Eläkevastuurahaston määrä on vähintään 19 prosenttia ja enintään 41 prosenttia eläkevastuun täydestä määrästä. Kannatusmaksulla ei tätä tasoa saa ylittää kuin tilapäisesti.

Eläkevastuun täyden määrän laskemisessa noudatetaan soveltuvin osin eläkesäätiölain (1774/1995) 6 luvussa säädettyjä perusteita, joista vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset.

Jos kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston sijoitus- tai käyttöomaisuutta käytetään kannatusmaksun suorittamiseen, tältä osin ei tehdä kansaneläkelain 97 §:ssä ja sairausvakuutuslain 18 luvun 1 §:ssä määriteltyä toimintakulujen jakoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Tämän lain 12 c §:n 1 momentissa säädetty eläkevastuurahaston 41 prosentin taso tulee

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 587

saavuttaa vuoden 2010 loppuun mennessä. Eläkevakuutusrahastoon voidaan suorittaa kannatusmaksua enemmän kuin kattamistason tasasuhteinen saavuttaminen edellyttää, jos se tapahtuu Kansaneläkelaitoksen sijoitus- ja käyttöomaisuuden siirrolla ja niihin tehtävillä arvonkorotuksilla.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*